

خطہ پوٹھوہار و کشمیر کے شعراء کرام کی قلم کاری کا شاہکار

سہ ماہی مجلہ

پوٹھی

راولپنڈی

جلد 1 / جولائی اگست ستمبر 2025ء / شماره 1

زیر سرپرستی • محمد سلیم مرزا

مدیر اعلیٰ • عقیل احمد قریشی

مدیر • حماد علی حافی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چو مصرع - خریداری اور تعاون
دوست احباب سے گزارش ہے کہ چو مصرع ضرور
خریدیں تاکہ مجلے کے اخراجات اور آئندہ نئی کتب
کی اشاعت ممکن ہو سکے۔

خریدنے کا طریقہ:

اپنا پتہ ہمارے نمبر پر واٹس ایپ کریں، ساتھ
500 روپے ایزی پیسہ بھیج کر اس کی اسکرین
شٹ بھی ارسال کریں۔ مجلہ آپ کے پتے پر بھیج
دیا جائے گا۔

مزید شعراء اپنا کلام شائع کروانے کے لیے بھی
اسی نمبر پر رابطہ کریں۔

0331-9110527

چومصرع سہ ماہی ادبی مجلہ

جلد ۱، جولائی اگست ستمبر، شماره ۱

ترجمان شعرائے پوٹھوہار و کشمیر

زیر سرپرستی

محمد سلیم مرزا

مدیر

حماد علی حافی

مدیر اعلیٰ

عقیل احمد قریشی

مجلس مشاورت: شکور احسن، چوہدری شہزاد کلیال، شیخ منیر چشتی، حاجی مشتاق
آسی، مولانا عطاء المصطفیٰ منیر، حاجی زمان مہتاب، حاجی ماجد افتخار چھٹہ

جملہ حقوق بحق پبلیشر محفوظ ہیں

چو مصرع	نام
پنجابی، پوٹھوہاری	زبان
مئی ۲۰۲۵	سال اشاعت
۳۰۰	تعداد
طوبی فاؤنڈیشن، پاکستان	پبلیشر
عقیل احمد قریشی	رابطہ
اسلام پورہ جبر گو جرخان	
0331-9110527	
حماد علی حافی، راولپنڈی	
0342-0227822	
چشتی بک ڈپو اسلام پورہ جبر	ملنے کا پتہ

چڑھاوہ

خطہ پوٹھوہارنی عظیم ادبی شخصیت ترجمان رومی و اقبال

پروفیسر مہراب خاور

نے ناں

بیاد

مفکر پوٹھوہار

محمد انور فراق قریشی رحمۃ اللہ علیہ

فہرست

۱۱	اداریہ
۱۵	محمد سلیم مرزا
۱۷	قریشی عقیل عزمی
۱۹	حماد علی حافی
۲۱	حاجی محمد زمان مہتاب
۲۳	نثار سالک
۲۵	حبیب امرت
۲۷	شہزاد سخیا
۲۹	حاجی چوہدری مشتاق آسی
۳۱	راجہ حسن اختر
۳۳	محمد یونس خیال
۳۵	طارق سلیم صادم
۳۷	واجد حقیر

۳۹	شاہد ظہور جگر
۴۱	چیف محمد ظہور وراگت
۴۳	سردار احمد مسکین
۴۵	احتشام شعور بھٹی
۴۷	واجد محمود زاری
۴۹	بھٹی عدیل عابر
۵۱	ماسٹر توصیف احمد رانچی
۵۳	صداقت شاہین ضامن
۵۵	حاجی اورنگ زیب صدق
۵۷	گوہر راسم
۵۹	فقیر منشاہ
۶۱	کامران عنمدتیب
۶۳	ملک عارف روفی
۶۵	خان الیاس خان
۶۷	بھٹی عنصر راکھ

۶۹	امیر افضل آثم
۷۱	سید ریاض حسین باصر
۷۳	نوازش امبر کیمانی
۷۵	بابو جمیل احمد جمیل
۷۷	نیاز جوشی
۷۹	ڈاکٹر ضیاء الرحمن رفیع
۸۱	عرفان عاطف
۸۳	عاصم غازی
۸۵	نعمان ناصح
۸۷	الیاس عازم
۸۹	حاجی سفیر ساگر
۹۱	اللہ دتہ سیٹھی
۹۳	راجہ خرم شہزاد حاتم
۹۵	ارشاد حسین

خطہ پوٹھوہار و کشمیر کے شعراء کی کتابیں اور ان کے تعارف و
کلام کے لئے وزٹ کیجئے

[/https://toobaafoundation.com](https://toobaafoundation.com)

[/https://www.pothwarnama.com](https://www.pothwarnama.com)

<https://pothwarnama.com/>

اداریہ

اللہ رب العزت کے فضل و احسان سے سہ ماہی ”چو مصرع“ کی اشاعت اپنی تمام تر ادبی نزاہتوں، تہذیبی حوالوں اور جمالیاتی حسن کے ساتھ آپ کی خدمت میں پیش کی جا رہی ہے۔ یہ صرف ایک مجلہ نہیں، بلکہ ایک ادبی تحریک کی ابتدائی صدا ہے۔ ایک ایسا خواب جو مدتوں سے اہل سخن کی نگاہوں میں تھا اور جسے تعبیر کی منزل تک لانے میں ہم نے شب و روز کا سفر طے کیا۔

خطہ پوٹھوہار و آزاد کشمیر کی زبان و ادب کا دامن مختلف اصنافِ سخن سے مرصع ہے، مگر ”چو مصرع“ کی صنف اس خطے کی تہذیبی شناخت اور شعری روایت کا ایک انمول گوہر ہے۔ اس صنف میں وہ دل آویز رچاؤ، سادگی میں پنہاں گہرائی، اور فطرت سے جڑا وہ رنگ ہے جو براہِ راست دل پر اثر انداز ہوتا ہے۔ یوں تو اس فن میں بے شمار صاحبِ طرز شعراء نے اپنی تخلیقی کاوشوں سے رنگ بھرا، مگر ان کے کلام کو محفوظ اور مربوط کرنا وقت کی ایک اہم ضرورت بن چکا تھا۔

ان شعراء کے ساتھ ساتھ، پوٹھوہار کے شعر خوان حضرات نے بھی فنِ گائیکی، ساز و سر، اور مخصوص علاقائی آہنگ کے دلنشین امتزاج سے ایک ایسی روحانی فضا پیدا کی، جس نے ”چو مصرع“ کو صرف پڑھنے کا نہیں، بلکہ سننے، محسوس

کرنے اور روح میں اُتر جانے کا بھی فن بنا دیا۔ اُن کی مخلصانہ کاوشیں اس روایت کو ایک زندہ، متحرک اور ہمہ گیر فن کی صورت عطا کرتی ہیں، جو نہ صرف دلوں کو چھوتی ہیں بلکہ جذبات کی سچی ترجمان بھی ہیں۔

طوبی فاؤنڈیشن کا عزم ہے کہ اس ادبی اور ثقافتی ورثے کو نہ صرف محفوظ کیا جائے بلکہ جدید تحقیق، تدوین اور اشاعت کے ذریعے اسے نئی نسل تک بھی منتقل کیا جائے۔ ہماری کوشش ہے کہ ”چومصرع“ کو سہ ماہی سے ترقی دے کر ماہنامہ بنایا جائے، اور اس میں محض کلام ہی نہیں بلکہ شعراء کا تعارف، ان کے فنی اسلوب پر مباحث، تحقیقی مقالات اور شعری جمالیات پر تنقیدی مکالمے بھی شامل ہوں۔

اسی ضمن میں ہماری ایک اہم کاوش یہ بھی ہے کہ اُن گمنام اور فراموش کردہ شعراء کو ادبی منظر نامے پر نمایاں کیا جائے، جو اگرچہ اس فانی دنیا سے رخصت ہو چکے ہیں، مگر اُن کے اشعار آج بھی دلوں میں تازگی اور حیات کی لہر بن کر دھڑکتے ہیں۔ ہم اُن کی شعری وراثت کو نئی نسل تک پہنچانے کے خواہاں ہیں۔ اسی طرح شعر خوان حضرات کا تعارف، اُن کی فنی مہارتیں، ساز و آواز کی نزاکتیں، اور موسیقائی روایت کے پہلو بھی اس مجلہ کا حصہ بنیں گے، تاکہ یہ نازک اور عظیم فن نہ صرف محفوظ ہو بلکہ نسل نو میں پروان بھی چڑھے۔

اس مجلے کی اشاعت میں متعدد احباب کا تعاون شامل رہا۔ خصوصاً ہمارے نائب مدیر محترم حافی صاحب کی مسلسل محنت اور بے لوث کوششیں قابلِ صد تحسین ہیں۔ اسی طرح میں اپنے دیرینہ دوست، ہمدرد دیرینہ چوہدری محمد شہزاد کلیال (مقیم مسقط) کا بھی دلی شکریہ ادا کرتا ہوں جن کے خصوصی تعاون سے یہ ادبی چراغ فروزاں ہوا۔

محترم شکور احسن صاحب کا بھی دلی شکریہ ادا کرنا اپنا فرض سمجھتا ہوں، جو پوٹھوہاری زبان و ادب کے ایک مخلص، سرگرم اور صاحبِ بصیرت علمبردار ہیں اور متعدد پوٹھوہاری کتب کے مصنف، شاعر اور محقق بھی ہیں۔ دراصل انہی کی تحریک، حوصلہ افزائی اور دلی وابستگی کی بدولت یہ مجلہ منظر عام پر آسکا۔ ان کی ادبی خدمات ہماری زبان و ثقافت کا اثاثہ ہیں۔

اس موقع پر میں جناب محمد سلیم مرزا صاحب کا بھی دلی شکر گزار ہوں جنہوں نے اس مجلے کے لیے نہ صرف اپنی قیمتی آرا سے ہمیں نوازا بلکہ اپنی گونا گوں مصروفیات کے باوجود اس مجلے کی سرپرستی قبول فرما کر ہماری حوصلہ افزائی فرمائی۔ اُن کی فکری رہنمائی اور مشفقانہ سرپرستی اس ادبی منصوبے کے لیے سرمایہ افتخار ہے۔

دعا ہے کہ اللہ تعالیٰ ہمیں اخلاص، استقامت، اور قبولیت کی وہ دولت عطا فرمائے جو اس مشن کو مزید وسعت دے، اور یہ قافلہ یوں ہی رواں دواں رہے —
 علم و ادب کی شمعیں روشن کرتا، دلوں میں چراغ جلاتا، اور نسلِ نو کے لیے تہذیبی شعور کا پیغام بن کر زندہ رہے۔ آمین یا رب العالمین

طالبِ دعا:

عقیل احمد قریشی

مدیرِ اعلیٰ — سہ ماہی مجلہ ”چومصرع“

www.toobaafoundation.com

محمد سلیم مرزا، اڈھوک کشمیریاں بھڈانہ، حال مقیم انگلینڈ

دنیا والیو چین سکون دل نا بناں یاد خدا کوئی پائی دے
 دانشمند بے بس لاچار ہو گئے روح نکل رہی واپس کوئی لائی دے
 امر ربی نا دخل ہر شے اندر کنسی جرات جے ایہ جھٹلائی دے
 بس اک ذات سلیم خداوند نی تھمہاں باج آسمان ٹکائی دے

باگاں ڈوراں سب ہتھ خداوند نے پلے اک نہیں ٹکا، کوئی غم ہی نہیں
 رشتے پیار خلوص نے نال ہوڑیں فرسوتیلا یا سکا، کوئی غم ہی نہیں
 نبی پاک نے صدقے جے رب راضی، دنیا دے جائے دھکا، کوئی غم ہی نہیں
 مدنی آقا نا پیار سلیم سچا و سناں دل وچ مکہ، کوئی غم ہی نہیں

نبی پاک نی آمد سبحان اللہ انسانیت حیاتی نے راز پاگئی
 بھٹک رہی سی دنیا زمانیاں تھیں غاب غفلت وچ ستیاں کئی بھاگ لاگئی
 ابر رحمت تھیں بدلے رنگ موسماں نے ہو گئی رخصت خزاں بہار آگئی
 ہٹ گئے ظلمت نے پردے سلیم سارے نور و نور اک سبجری سویر چھاگئی

کوئی پرواہ نہیں منزل لال بھاریاں نی کیوں جے رہبر بس شاہِ مدینہ اے بس
 پختہ عزم با الجزام نصیب ہو یا پوہنچ جاسی بس مہاڑا سفینہ اے بس
 جو کسے پایا تے اتھوں ہمیش پایا بھریا رحمتاں نال خزینہ اے بس
 حسن سیرت پر کشش سلیم ایسا با کمال بس خاص قرینہ اے بس

ظاہر جتہ دستار چکار مارن باطن گھپ ہنیری کچھ اوپری جہی
 نہیں کدی اصل دل اپنی خیال کیتا ای کرنا ایس نقل بتیری کچھ اوپری جہی
 لاویں عطر پر بو مغروریاں دی کھلری چار چھیری کچھ اوپری جہی
 کریں عیب پر اکڑیں سلیم فروی ایڈی تیری دلیری کچھ اوپری جہی

مال دولتاں فیشن ایجاد کیتے نت نویں انداز وی ہر پاسے
 اونچ نیچ نے رسم و رواج اُلٹے جاری نخرے تے ناز وی ہر پاسے
 شاندار مسیتاں تعمیر ہوئیاں بانگ اُچی آواز دی ہر پاسے
 نہیں سوز و گداز سلیم آئیاں پڑھی جانی نماز وی ہر پاسے

قریشی عقیلِ عربی، ڈھوک سر، اسلام پورہ جبر

غوطہ زن ہو کے بحرِ سخن اندر صدف لب لے بحرِ عمیق وچوں
نگاہ بند تے دل بیباہجوں آئے کتھوں سوزِ شفیق وچوں
ساحلِ سخن تے بکھرے انمل موتی چن لے گوہرِ مرجانِ عمیق وچوں
فنِ سخن رکھے کجھ ایسا کمالِ عربی دوست دشمن کریں تصدیق وچوں

اہلِ سخن بحرِ خیال وچ مار غوطے لیندے کڈھ جوہرِ آبدار وچوں
حرف نگینے صدف وانگوں پاندے بھید صاحبِ اسرار وچوں
سخن گوئی وچ رکھدے نظر ڈوہنگی رکھدے فنِ سخن گوہرِ بار وچوں
عربی گوہرِ نایابِ عظیم ملدے کرئیے جاں جاں نظر افکار وچوں

بندہ مومن صاحبِ ادا رک ہوند گل اس دی پر تاثیر ہندی
بدل نال نگاہ دے تقدیر دیندا خاک اس دے در دی اکیر ہندی
راضی رہندا رب دی رضا تے تقدیر اس دی تدبیر ہندی
ہندی فقر دی اے پہچانِ عربی ہستی اس دی بے نظیر ہندی

کدی دھوکا نہیں اوہ انسان کردا جس دل وچ مہر و وفا ہووے
 نیک و کار ہمیش نیکی کردے بدلے نیکی دے پہوے جفا ہوئے
 جاندی پہنچ عرش معلی توڑی وچوں دل دے نگلی جو دعا ہووے
 کدی نہیں عزمی اوہ ناکام ہوندا حامی و ناصر جس دا خدا ہووے

گورکھ دھندہ ایس اے دنیا ایتھے کس نے دوستو آرام پایا
 جو چلیا حق دی راہ اتے بالآخر اس نے دوام پایا
 بن جستجو نہ ملے منزل بن محنت دے کس مقام پایا
 اے قدرت دا اے دستور عزمی جس کوشش کیتی اس انعام پایا

رہو شاکر رب دی رضا اتے در در دا سوالی محتاج نہ بن
 چار دن دا میلہ ای اے دنیا سرمغررویاں دے تاج نہ بن
 مٹ گئے نمرود شداد ورگے نشان عبرتاں دے تاراج نہ بن
 دن حشر کبھی دیسیں جو اب عزمی اس فانی دنیا تے سوراج نہ بن

حماد علی حافی کہوٹہ، موڑہ، پیر پنیہ، شاگرد خاص مولانا اصغر معنوم صاحب
 شعر سنن سان دا گتیا ویلا واہ واہ دی چیچ و پکار رہ گئی
 رہیا ساز پر سوز نہ کیف خالص خالی کنگرو دی باقی چھنکار رہ گئی
 ہائے خزاں وچ بدلی بہار یکدم بلبل کہندی گلزار گلزار رہ گئی
 فن سخن وی کھندا حماد حافی فقط دنیا فنکار فنکار رہ گئی

اوج سخن نتیں سمجھ نا سمجھ سکدا اہل سمجھ کر سوچ و بچار سمجھے
 قاعدے کلیے دی جانچ پڑتال کر کے نیند غفلت تھیں بندے بیدار سمجھے
 خون جگر سنگ چڑھدا پروان مصرع اہل مصرع ہی راز منجھدار سمجھے
 ویکھ چاقو دی چمک چمکار حافی اندھے عقل دے چاقو تلوار سمجھے

میرا دیس پردیس تھیں ودھ گتیا فرق عام تے ریا وچ خاص کوئینی
 بیٹھے مرد پر عورت جما نظراں جسم عورت دا ظاہر لباس کوئینی
 تسبیح نفرت نی بندے پروئی جان دے الفت پیار بھائی چارہ احساس کوئینی
 لگدا ڈاڈا افسوس ایہہ دیکھ منظر ناظر منظر نوں ویکھ اداس کوئینی
 کالے لفظاں دی آندی گردان سب نوں موتی عملاں دے ادبی کمپاس کوئینی
 حافی بس کر! قلم نوں روک اتھے دکھ درد بے گنت قرطاس کوئینی

دور حاضر دے فتنے فساد اندر مرنا سوکھاتے جینا دشوار ہويا
 اہل دنیا دی سنگت نبھان خاطر مائی باپ تھیں بیٹا بیزار ہويا
 جام الفت نوں کرنا تلاش پیندا گرم نفرت دا ہر سو بازار ہويا
 جہڑا ماہر وچ مکر و فریب حافی اوہی قوم دا بنیا سردار ہويا

رش یاراں فنکاراں دا کی کرساں ہووے بھو پر مرد میدان چاہیے
 کچے دھاگے دے وانگ جو ٹوٹ جاوے ایسا وعدہ نہ عہد و پیمان چاہیے
 مال و دولت نی کرنی فرمائش نہیں ایس یار یاراں دا قلبی سلطان چاہیے
 دسے چاڑ کے سنگت نوں توڑ حافی مینوں ایسا کوئی نسلی جانان چاہیے

کائنات نوں جس دم وجود ملیا ماہ و سال دا اس دم وجود نہیں سی
 صبح شام نہ ضربی حساب گھنٹے واللہ منشاں دی روشن حدود نہیں سی
 جس دم گن سنگ تارے افلاک نلتے اُس دم کدوں ناں ہويا وروڈ نہیں سی
 ایہو واضح قرآن و حدیث میں ہے بالکل ٹائم لیمی حافی نمود نہیں سی

حاجی محمد زمان مہتاب، ہاری سادات، ڈڈیال، میرپور آزاد کشمیر حال مقیم یو کے

تیرے رازوں کوئی نہیں پاسکدا توں تے پل وچ نقشہ بدلا دیناں ایس
 رنگ روپ نہ شکل حسین تکیں بے رنگیاں نوں رنگ چڑھا دیناں ایس
 اک نوں جمدیاں سپرد آب کر کے کوہ طور تے جلوہ دکھا دیناں ایس
 کر کے قبول قربانی خلیلؑ والی دنبہ چھری دے بیٹھ رکھا دیناں ایس
 تختاں والڑے کوچے بازار پھیریں تے بردیاں نوں تخت بٹھا دیناں ایس
 اک ترسدے رہے تیرے ویکھنے نوں اک نوں عرش دیاں سیراں کرا دیناں ایس
 کریں کرم نتیں دیر مہتاب لگدی وچھڑے مدت نیں پل وچ ملا دیناں ایس

جس دے چرچے سن بلندیاں تے آج اوہ نائب رحمان دا کدھر گیا
 اشرف المخلوق ملیا سی مقام جسوں ابوالبشر اوہ انسان دا کدھر گیا
 پتلا خاک دا در مکنون جو سی اج اوہ مل مہرجان دا کدھر گیا
 ساری مخلوق اج نفرت مہتاب کردی شرف آدم دی شان دا کدھر گیا

جدا استاد آپ رب قدوس بنیا آج اوہ طالب علم دو جہان دا کدھر گیا
ابن آدم آج گر گیا پستیاں وچ آج رتبہ اس سلطان دا کدھر گیا
اٹھاراں ہزار وچ جس مقام پایا فلسفہ اس دی شان دا کدھر گیا
ساری کائنات تھیں افضل مہتاب کہند آج اوہ رعب انسان دا کدھر گیا

خلیفۃ الارض رب بنایا جس نوں آج اوہ راہی اس جہاں دا کدھر گیا
عالم ناسوت ہے اک قید خانہ دسے کون اسیر اس زندان دا کدھر گیا
آیا لاسوت تھیں جہڑا مہمان بن کے آخر اوہ مہمان میزبان دا کدھر گیا
چند روز رہ کے مہتاب سائیاں پتہ چلیا ننیں انسان دا کدھر گیا

نثار سالک سکتھمیر حال مقیم انگلیٹڈ

فرش دی زینت وجود اُس داعش ناز گاہ جس دے خرام دی اے
 جس دی آل سرچشمہ طہارتاں دا عظمت جگ تے جس دے خدام دی اے
 والضحی دے مکھڑے دی شان وللمہدایہ طلعتِ ماہِ تمام دی اے
 سالک سکتھم رسالت دے باب اُتے ثبوت مہر محمد دے نام دی اے

کچھدی یاد مدینے دی تاں شاہد کسہ تھاں نہیں ٹکدے قدم میرے
 دامن رحمت دے جتھے سمیٹ لینے حسرت یاس میری رنج و غم میرے
 میں گدا ہے محمد ﷺ ہاں یاد رکھنا کسہ شاہ تھیں بخت نہیں کم میرے
 سالک میری بے بسی دی شان ویکھو چارہ ساز خود شاہِ اُمم میرے

کانیاں باہیا واگند جتھے انہاں راہواں نی اَنے صفاہی کرنے
 اہیہ اُتادی شاگردی نہ دور ایسا لولھے ٹردیاں نی پیشواہی کرنے
 کن ڈورے نے تیرے تھتھیاں نیں کوہڑے ستھریاں نی میسماہی کرنے
 سالک سکتھم جے بولوتے واہ ہونی آخو سچ تے لوک لڑاہی کرنے

تا کھانڈیاں سوچاں نیت ذہن اندر آگ پھوکدی رگ بیان میری
 جگر سینے وچ آہواں کباب کیتا آتش گیر ہے جس میں زبان میری
 سطر سطر انگار ہے حرف نامہ ہے بیاض گویا آتش دان میری
 غم افزا ماحول دے وچ سالک رہندی دوستو روز گزران میری

مصرع ملاحت دا اثر رکھدا مصرع تلخ نوا وی ہو سکدا اے
 مصرع زہر جے آکھونیں کاٹ جس دی مصرع حکم شفاوی ہو سکدا اے
 مصرع چبھ سکدا جتھے خار وانگوں مصرع گل رعنا وی ہو سکدا اے
 سالک مصرع علامت اے زندگی دی مصرع جان لیوا وی ہو سکدا اے

دستِ حیدر حمایت لی مصطفیٰ ﷺ دیم قبضے وچ لے کے ذوالفقار اٹھیا
 او شجاعت حمیت دے جوہر دسنے زور کفر دے کرنے بیکار اٹھیا
 بیٹھی دھاک کراڑ دے حملیاں دیباطل ویکھ کے راہ فرار اٹھیا
 سالک ایس جہان توں حق شاہد منکر علیٰ دا ہو کے خوار اٹھیا

حبیب امرت گوجران حال مقیم انگلینڈ

کم کر جو ہے پسند رب نوں چھوڑ کم جو اس نوں پسند نائیں
 سدا اوہدی رضا تے رہو راضی اپنے دشمن داہو پابند نائیں
 اس نوں اپنا کاہنوں تسلیم کرنا ایں تیرا کدی جہڑا درد مند نائیں
 اوتے لبھدا بہانہ حبیب امرت بوہے رحمتاں دے کردا بند نائیں

گیسوئے دراز دے خم ایسے بسمل دل دے جتھوں دوا لبھدے
 محو حیرت لقمان حکیم جیسے شیریں قول دے وچوں شفا لبھدے
 فاسق فہم والے ہوئے گھم اتھے فسق نال جہنم وچ جا لبھدے
 اوہدے نقشء ستودہ تے چل امرت لوڑن والے پئے نورء خدا لبھدے

بدلے اوہدے پسینے دے اک قطرہ مشکء عنبر کستوریاں وار دیواں
 اوہدی زلف واللیل دی تار بدلے جند جان کر اپڑیں نثار دیواں
 جہڑیاں راہواں نے اوہدے نعلین پیٹھے انہاں راہواں نوں رج پیار دیواں
 اوہدی گلی وچ آکھے حبیب امرت جھاڑو دیندیاں عمر گزار دیواں

ابن علیؑ حسینؑ نے وچ کربل مولا تیری تسلیم رضا کیتی
 جیویں راضی توں مالکاں میں راضی چک کے ہتھاں وچ اصغرؑ دعا کیتی
 سجدہ ریز تلواراں دے سائے تھلے سیدؑ عصر نماز ادا کیتی
 جیویں کیتی حسینؑ حبیب امرت ایویں کسے نہ تیری ثنا کیتی

انسانیت دی ٹھپ کتاب ہو گئی کوئی کم نہ رہے انسان والے
 ملک وملت دا کوئی ہمدرد نائیں حاکم رہے اتھے ڈنگ لان والے
 اتھے وطن دی راکھی نے گد بیٹھے چم لاه مرداراں نا کھان والے
 مسلمانی مسیت تک یار امرت باقی کم نے سارے شیطان والے

فرصت ملے جے تینوں عیاشیاں تھیں کدی آ مظلوم نوں ویکھ لیویں
 ہتھ پاگریبان دے وچ کدرے اپڑیں قوم مغموم نوں ویکھ لیویں
 تار تار ہو گئی سفید پوشی رولدے تن معصوم نوں ویکھ لیویں
 کدرے آہ نہ ساڈ حلیب دیوی زیرے سایہ محکوم نوں ویکھ لیویں

شہزاد سخیا گاؤں چچی بہادر تحصیل گوجران

عظمت رب رحمان نی پیش کر کہ کر لو اپنڑے دوتے جہان روشن
 فانی دنیا دے عیش آرام چھڈ کہ نیک عملماں سنگ کرو ایمان روشن
 بھلاں وانگ گھلار کہ دل اپنڑاں وکھری دنیا وچ کرو پہچان روشن
 پاک عیباں تھیں سخیا سریر کر کہ کرو اپنڑاں گور مکان روشن

عظمت رب رحمان نی پیش کر کہ کر لو اپنڑے دوتے جہان روشن
 فانی دنیا دے عیش آرام چھڈ کہ نیک عملماں سنگ کرو ایمان روشن
 بھلاں وانگ گھلار کہ دل اپنڑاں وکھری دنیا وچ کرو پہچان روشن
 پاک عیباں تھیں سخیا سریر کر کہ کرو اپنڑاں گور مکان روشن

ایہو حسرت ہے دل گنہگار اندر تیرے گھر دا کراں طواف ربا
 میرے ترسدے نیناں دی پیاس بچھے نالے کعبے دا چٹماں غلاف ربا
 پیش تیرے حضور وچ آپ ہو کہ کیتے گنہاواں دا کراں اعتراف ربا
 سخیا دل وچوں نکل پلیتی جاوے اندروں من میرا ہو جائے صاف ربا

رَب دِی پائی ہے ہر سو بیان ہوندی چرند پرند کردے بیابان اندر
 جن و اُس وی کردے عبادت اسدی کھول تک لو لکھیا قرآن اندر
 پچھلاں پاڑی دیاں ورد بیان کرن تسبیح کردے فرشتے آسمان اندر
 اُدی کریمی دانتیں کنارا لھبدا پھر کہ تک لیا سخیا جہان اندر

ٹٹھا کفر اندھیرا سویر ہو گئی جدوں عربی سلطان دا چن چڑھیا
 عرش سجیاتے خوشیاں منائیاں گتیاں سوہنڑے رب دے جانان دا چن چڑھیا
 سانوں رستہ ہدایت جس اُڑ دسیا اوس مدنی مہربان دا چن چڑھیا
 سخیا فرش انوار دے نال سجیا نالے عرش دے مان دا چن چڑھیا

اکھ روندی تے زخم مُڑ ہوتے سجرے ہو کہ جگر وی لہو لہان گمبیا
 تے تڑپے معصوم جو وچ کر بل ویکھ اُنہاں نوں زمیں آسمان گمبیا
 کر کہ ظلم فرات تے لاتے پھرے ہر کوئی ویکھ خونی داستان گمبیا
 بازو کٹے عباس دے ویکھ کہ تے خونی کر بل دا سخیا میدان گمبیا

حاجی چوہدری مشتاق آسی ر جور سہنسنہ آزاد کشمیر

خالی نہ کدی پرتائے مالک کردا فضل نال مینوں عطا دُو گنا
لج میں غریب دی رکھ لیندا اپنے در تھیں دے کہ گدا دُو گنا
دین والا دا نہیں احسان مُکدا بے شک کراں میں شُکر ادا دُو گنا
اُوہ ہے سخی تے داتا مشتاق آسی مالا مال جو کردا خُدا دُو گنا

صد شُکر تے صد احسان اُسا کرم نال جو دیندا کریم دُو گنا
بدلے وچ کر چو گنا عطا دیندا اُسدے نال بے کرو تقسیم دُو گنا
اک جگ نہیں بلکے دو جگ اندر دیندا بندے نوں اجر عظیم دُو گنا
رب مرضی دا مالک مشتاق آسی جس نوں چاہندا دیندا رحیم دُو گنا

سعادت دو نواں نوں ہوئی نصیب آخر آگئے آقا سنسار وچ فجری فجری
رفو چکر خزاں ہو گئی اُس دم کھلے گل و گلزار وچ فجری فجری
عرشی عرش تے فرشی فرش اُتے ہو گئے محو دیدار وچ فجری فجری
عرشوں دیوں سلامی مشتاق آسی آئیاں حوراں قطار وچ فجری فجری

تیری آمد دی دیون نوید سجری پنچھی گل و گلزار وچ فجری فجری
 کھلیاں کلیاں اک عجب نکھار لے کہ چھکی بلبل بہار وچ فجری فجری
 قسمت اہل جہان دی جاگ اٹھی مچ گئی دھوم سنسار وچ فجری فجری
 آئیاں دیون سلامی مشتاق آسی حوراں عرب دیار وچ فجری

یاداں دے بحر نہ مار غوطے میرے گزرے ایام دا ذکر نہ کر
 نکل گئی جو دل و دماغ وچوں اُس حسرت ناکام دا ذکر نہ کر
 پہنچ سکیا نہ جو تشنہ لباب تیکر ساقی چھوڑ ہن جام دا ذکر نہ کر
 اپنی موت جو مویا مشتاق آسی اُس آسی گمنام دا ذکر نہ کر

راکھ ہو گئے خرمن محبتاں دے سر لب چراغ دا ذکر نہ کر
 کلیاں رخ شباب دا ویکھیا نہیں میرے اُجڑے باغ دا ذکر نہ کر
 ساقی دور صحرا جی تھیں جا بیٹھا میرے خشک ایان دا ذکر نہ کر
 جل جاندا وجود مشتاق آسی میرے دل دے داغ دا ذکر نہ کر

راجہ حسن اختر، گاؤں کالی پڑی گو جرخان

آئینہ شخصیت دا گفتگو اے اپنی سخن طرازی پہچان دے
 سبھے فکر تخیل تے فہم غیبی ہلدی منہ دے اندر زبان دے
 رُخ مَول جو اپنے ارادیاں دا کر کے سامنے اپنا بیان دے
 سیرت صورت تے اپنے کردار اختر اپنی عاداتاں آپ انسان دے

اوہ ہی مالک ہے کل خزانیاں دا جس نوں چاہے اوہ جتنا عطاء کر دے
 اسدی مرضی ہے شاہواں نوں کرے منگتا بھانویں منگتیاں نوں بادشاہ کر دے
 اوہدی مرضی اوہ اڈدیاں کرے قیدی اوہدی مرضی اوہ قیدی رہا کر دے
 مرضی نال اختر بولے شجر وچوں نخل طور نوں جلوہ نماہ کر دے

شوق دی لہر مضمور اتنی بار بار دروازہ کھڑکا رہی سی
 شوخ جذبہ سی جام شہود خاطر بے قراریاں وچ نغمے گا رہی سی
 ہے سی طلب مقام دی چوٹیاں تے تاں ہی چاہتاں دے بحر و کھار ہی سی
 اختر صدفاں دے گہراں نوں لشک دینڑے اڑیاں کر کر یار منار ہی سی

ہوے ٹہنی جو خالی پریم کولوں نہ اوہ پھل جوگی نہ اوہ خار جوگی
 لہے پھل تے سمجھو وصال ہو یا چھبے خار تے رہوے نہ ہار جوگی
 گل وچ ہار پہہ جاون تے ہار لہے لبھن ہار اس نوں جہیری پار جوگی
 کھا کے ہار جو بدلے نہ رُخ اختر اوہ ہوندی اے مالک دے کہار جوگی

پڑ امید رُخ تا کنا چھوڑ بیٹھا نا امیدی نے چشم بہار کھچ لئی
 شانہ میرے تکلف نے حد توڑی تاں ہی خلق دے اوہنے دستار کھچ لئی
 میرا شوق یا دھرم دا فلک بنیا تک کے شوخیاں لہر دیدار کھچ لئی
 کسے غیر کوئی چلی یا چال اختر سُرعت درمیاں دلاں دیوار کھچ لئی

صبر وچ گزری حیات میری نہ علاج پنجیا نہ شفا رہ گئی
 مدت ہوئی نہ اکھیاں وچ پایا ہنڑں تے یاد نہ کوئی ادا رہ گئی
 نہ کوئی تحفہ محبوب نوں دے سکیا ہجر وچ بس کو وفا رہ گئی
 جتھے رہویں شالار ہویں خوش اختر میرے کول بس ایہو دمارہ گئی

محمد یونس خیال — شاعر پوٹھوہار

محمد یونس خیال یکم مارچ ۱۹۵۱ کو ڈیرہ مسلم، تحصیل گوجران میں پیدا ہوئے۔ ۱۹۷۰ میں میٹرک کیا، بے وی کورس کے بعد ۱۹۷۵ میں محکمہ تعلیم سے وابستہ ہو گئے۔ شاعری کا آغاز ۱۹۷۸ میں سید حبیب شاہ بخاری کی زیر تربیت کیا، بعد ازاں چوہدری محمد فاضل شائق سے بھی اصلاح لی۔ کچھ مدت انجمن شعرائے اہل بیت کے جنرل سیکریٹری رہے، بعد میں علیحدگی اختیار کی۔ بزم نوشاہیہ قادریہ اور انجمن عاشقانِ اولیاء کے جنرل سیکریٹری کے طور پر خدمات انجام دیں۔ ان کا شعری مجموعہ روح خیال آخری مراحل میں ہے۔ ۲۲ مارچ ۲۰۱۹ کو وفات پائی۔

میں صدقے کملی والڑے توں جس توں حوراں وی گھول کماندیاں نی
تک کے عرب دے ماہ منیر تائیں وچ قدماں سیس نو اندیاں نی
نالے دینڑ مبارکاں آمنہ نوں گیت صلے علی دے گاندیاں نی
باغِ ارم دے وچوں خیال تک لے لہراں بادِ صباء دیاں آندیاں نی

بے رخی زمانے سی پتا چلیا شاید عدم ول سجن روان ہوئی گے
تائیں سارا جہان تاریک دسد امیریاں خوشیاں نے چمن ویران ہوئی گے
چاروں طرف سناٹا پرسوز چھایا طوطے بلبلان بند زبان ہوئی گے
بستی سدران دی اجڑی خیال میری پورے لوکاں نے دلی ارمان ہوئی گے

یاراں نال بہاراں تسلیم کرناں پر یارا کہہٹیاں یاراں نی گل کرنا ایس
 جہیڑے خزاں وچ دامن چھڑا جان دے دھوکے باز مکاراں نی گل کرنا ایس
 جہیڑے چوکھٹ میخانے دی رہے چمدے انہاں نٹھڑ میخاراں نی گل کرنا ایس
 گیا دور جوانی خیال گزری ہنڑ کہہٹیاں بہاراں نی گل کرنا ایس

دلاں نوں خوب سمجھائی رکھئیے کوچے قاتل وچ جانڑ توں پہلے پہلے
 سوچ لئیے انجام محبتاں دا پیر عشق وچ پاڑ توں پہلے پہلے
 بھلے شاہ قصوری نوں ویکھ لئیے رٹھایاں مناڑ توں پہلے پہلے
 سوچ نفع نقصان خیال لئیے دل کسے نال لائڑ توں پہلے پہلے

غام خیالاں دے نال بلبل پئی خزاں وچ موسم بہار لہے
 گیا وقت نہ آوندا فیئر مڑ کے ہتھوں جھٹے نہ مڑ کے شکار لہے
 وچ جبتو عمر تمام گزری قسمت نال کوئی یار وفادار لہے
 گنگے گتیاں کد ہڈیاں خیال مڑیاں عدم گنے کد مڑ دلدار لہے

طارق سلیم صآرم، گاؤں ڈیرہ مسلم گوجران

مدح حق دی حق اداء کرن لئی ربا ذہن اے میرا وسیع کر دے
 رکھاں قلم عقاب دے پراں اُتے دانش منداں نال میری تشبیح کر دے
 میرے ذوقِ سلیم دا بھرم رکھ کے علم و ادب تخیل رفیع کر دے
 صآرم گوہرِ نایاب عطاء کر کے میرے ادب دا صدف فصیح کر دے

تیرا حُسن و جمال کمال ایما دے وچ حدیث و قرآن صورت
 حُسنِ یوسف زلیخا نوں چھوڑ پچھے واہ سبحان اے تیری سبحان صورت
 صورتِ شمس و لیلِ ضحیٰ تک کے شمس و قمر وی اپنی جھکان صورت
 لفظاں نال نہیں صآرم بیان ہوندی شہنشاہِ لولاک سلطان صورت

اپنا اپنا ہے ذوقِ افکار اپنے جانڑ سکے نہ حال کوئی اندراں دا
 دنیا داراں دا گھوڑا میدانِ ناپے بھرت ناپدی جوشِ قلندراں دا
 نکلے فکر لکھاری دے مغز وچوں جہیری پھوڑدی سر سکندراں دا
 اللہ والیاں دی وکھری گل صآرم اندروں چھچھ لیندا جوہر مندراں دا

سانھ کیوں رکھیاں نے ویچ دیو زنگ آلود شمشیراں نوں کی کرناں
 جھیرے نکل نہیں سکدے کمان وچوں ایسے ناقص فیئر تیراں نوں کی کرناں
 قول و فعل اقرار نہ پاسانی پس پُشت تصویراں نوں کی کرناں
 کوڈی مُل تے صّارم جو بک جاندے ایسے مُردہ ضمیراں نوں کی کرناں

پھس کے چشم فسون دیاں جلویاں ویچ لھبڈے عمر بھر سوز و گداز ہی رہے
 ذوق شوق ویچ رستے بھلا بیٹھے بالا سمجھ توں دعوے اعجاز ہی رہے
 ٹکراں مارن تخیل کناریاں نوں سوچ و فکر وی کردے پرواز ہی رہے
 تک کے سبز ویچ خزاں دا برص صّارم آکھن اساں بڑہاناں توں باز ہی رہے

مولا عمر نوں لے آفیر واپس کیوں جے عدل بیوپاراں دی نذر ہو گئے
 تخت و تاج تے حوس دی بادشاہی کدھرے حاکم غداراں دی نذر ہو گئے
 فاقے کشتی ویچ مر یا غریب راتی ادھر بکرے درباراں دی نذر ہو گئے
 نفسا نفسی دا صّارم برپا عالم اج دے مٹلاں فنکاراں دی نذر ہو گئے

واجدِ حقیر، دکھالی راجگانِ تحصیلِ کہوٹہ

فیضیابِ میخانہِ حیدری آں، مینوں خوفِ ننیں زرا زوالِ دا اے
 مہرِ علی دی نسبت ہے کول میرے، دامنِ ہتھ نصیرِ کمالِ دا اے
 تے خیالاں دی دنیا آبادِ میری، سخنِ قولِ قلندرِ لچپالِ دا اے
 بردا آں حقیرِ میں پنچتنِ دا، مینوں پاکِ گھرانہِ سنبھالِ دا اے

ریزہ ریزہ تخیلِ دے چن ٹکڑے اک تصویرِ بناواں تاں شعرِ ہوندا
 کچھاں زلفِ نوں ابرو کمانِ تائیں فیر تیر بناواں تاں شعرِ ہوندا
 اتھرو خونِ بنِ چوون بے دل اتے اے زنجیرِ بناواں تاں شعرِ ہوندا
 شعرِ سوکھے ننیں ہوندے حقیرِ واجدِ عشقِ پیرِ بناواں تاں شعرِ ہوندا

کائناتِ وجودِ وچ آئی جس لئی اس نوں ربِ نیں کیتا یتیمِ پیدا
 آدمِ اولِ نوں شکلِ تشکیلِ دیکے کیتا آخرِ محبوبِ عظیمِ پیدا
 شرفِ افضلِ البشرِ دا دیکے تے کیتا قاسمِ رحیمِ و کریمِ پیدا
 ربیعِ الاولِ دی بارہ تاریخِ واجدِ کیتا شاہِ کونینِ دو میمِ پیدا

انسانیت دا درسِ عظیم لیکے مکہ پاک وچ ہويا حلیم پیدا
 جس نین مفلساں نوں غنی کردتا ہويا دنیا دے اندر غنیم پیدا
 دشتِ عرب وچ آئی بہار دی رت کفرستان میں بادِ نسیم پیدا
 واجدِ درسِ توحید نوں عام کرنے م حمد دی کرنے لئی میم پیدا

دو گھٹ ازل دیدار دی مہ چکھی، اس خمار دی مستی وچ ابے مت آل
 کیتی میری تعظیم فرشتیاں نین کہندا کون کم بخت کہ میں پست آل
 ٹٹھا میں بدنامی دی کھائی اندر اپنے فعل تھیں ہويا میں تنگ دست آل
 اج وی سنبھلاں حقیر تے کوئی گل نہیں اپنے یار تھیں دور اک دو جت آل

ساقیا کھول در میکدے دا تشنہ لبی میخاراں دی جان لے رہی
 دو گھٹ نظراں دا جام عطا کردے مرضِ ہجر بیماراں دی جان لے رہی
 تڑپ دید وصال ہجران اندر شعلہ شوق شراراں دی جان لے رہی
 حسرت حیرت حقیر حیات حاصل نگری عشق ذواراں دی جان لے رہی

شاید ظہور جگر، پلائی موہڑہ نارہ تحصیل کہوٹہ

مالکا سارے جہان دیا اپنے ذکر سنگ دلدا علاج رکھیں
دے کے دولت اخلاص ایمان والی خوش طبع رکھیں خوش مزاج رکھیں
حرف میری خودداری تے نہ آوے کسے غیر دانائیں محتاج رکھیں
چند روزہ اس جگر دی زندگی توں حسد لالچ دا دور سماج رکھیں

ڈھونڈ دی کسے دے نقش رہندی گردش فلک اتے مہر و ماہ دی اے
غم زدہ اے دل فگار بلبیل طالب کسے وفا دے راہ دی اے
جھتے لٹن محبوب غنیم بن کے حاجت رہندی نہ اتھے گواہ دی اے
جگر چڑھی عروج دے بام اتھے جو اسیر اس قاتل نگاہ دی اے

دامن اخلاق دا چھوڑیاں نہ کیوں جے اسے وچ ہے بھلائی تیری
اسے وچ پوشیدہ نی راز سارے اسے وچ اے شان وڈیائی تیری
کدی اسدے حصار تھیں نکلیاں نہ ورنہ جاسی بے سود دوہائی تیری
اسدے فضل تے کرم دے نال جگراہ روز محشر ہو جاسی رہائی تیری

تدبیراں تمام ناکام ہوئیاں اے پر بدل نہ ازلی تقدیر سکی
 اے سی راز کوئی سینہ پر سوز اندر ہو ادا نہ جسدی تفسیر سکی
 میں مریض اس دارالفناہ اندر درد دل دی نہ مل اکیر سکی
 جگر لکھاں اوراق سیاہ کیتے نہ روداد ہستی ہو تحریر سکی

ذوق و شوق جو شعراں دار کھدے نی کر دے انہاں نوں میرے سلام نغمے
 اہل دلاں نوں مست المست کر دے بھر بھر دے کے عقیدت دے جام نغمے
 کر دے دلاں تھیں نفرت دی آگ ٹھنڈی دے کے درس محبت پیغام نغمے
 جگر دل نوں ملدی تسکین رہندی لکھدار ہندا آں تاں صبح و شام نغمے

قول و فعل وچ تیرے یکسوئی ہووے اکوجی ہووے باطن ظاہر دی گل
 ہر گز ملدی غلیظ دے نال نائیں ہوندی سچی تے کھری اے ظاہر دی گل
 قدم قدم اتے دیندی کم رہندی دسی ہوئی کسے کامل ماہر دی گل
 جگر سخن شاساں توں پچھ بے شک بناں حکمت دے ہوندی نہیں شاعر دی گل

شاعر چیف محمد ظہور وراگ پلائی موہڑہ نارہ تحصیل کہوٹہ

لائق کلاں تعریفاں دے ذات تیری میرے حال تے کرم فرمایا رب
میں بھٹکیا ہویا گنگار بندہ راہ حق دی مینوں دکھا یا رب
میں مریض ہاں نفسی بیماریاں دا تو شافی ایں دے شفا یا رب
گھمن گھیر اندھیر وراگ پھسیا میری کشتی نوں پار لگا یا رب

جھتے گل نہ ہووے آداب والی ایسی مجلس تھیں مینوں بچا یا رب
ہمنشیاں نال اٹھساں بروز محشر میریاں سنگیاں نوں نیک بنا یا رب
قبر و حشر اندر جہڑا کم آوے کر نابینے نوں نور عطا یا رب
تیرے کرم نال روگ وراگ جاسن میرے حال تے کرم فرمایا رب

کرناں عرض پر درد غمگین ہو کے کر دے شاد دلگیر خداوندا
تیرے فضل بن کوئی نہیں ہووے چارہ کیتا گردش اسیر خداوندا
تو غفور و رحیم ایں دے معافی میں آں پر تقصیر خداوندا
کرے کی تدبیراں وراگ عاجز تیرے ہتھ تقدیر خداوندا

میرا نامہ اعمال سیاہ سارا ایسا پر تقصیر آں خداوند
 فضل و کرم دے نال رہائی چاہناں خواہش نفس وچ اسیر آں خداوند
 تیری یاد نوں چھوڑ بے چین ہویا میں اک دل دلگیر آں خداوند
 تیرے فضل دی بھیک وراگت منگدا میں نادر فقیر آں خداوند

کیتا ہوس کینی اسیر مینوں اسدے پنجے تھیں مولا نجات چاہناں
 ذکر فکر نال کردے آباد سینہ ایسی رحمتاں بھری برسات چاہناں
 پڑھدار ہواں درود حضور اتے خوش خصال جہی نیک برات چاہناں
 تیرے فضل نال زندگی وراگت گزرے کر منظور اے میری مناجات چاہناں

مقید وچ دکھاں دے دل ہویا اس قید تھیں مالک نجات چاہناں
 تیری یاد اندر گزرے عمر ساری تیرا ذکر جاری دن رات چاہناں
 کردے صدق و یقین عطا مینوں صبر و شکر دی نالے سوغات چاہناں
 وقت نزع وراگت آرزو میری تیری دید تیری ملاقات چاہناں

سردار احمد مسکین، پلندری آزاد کشمیر

رہساں قائم ہمیش زبان اُتے میری طبع طبیعت پرانی رہی
تیرے وعدے بھلاساں نہ مہربانہن تیری یادنت یاد کرانی رہی
تینوں چھوڑ کے گیا جے ہو ر پاسے کہڑے کم دی فیر زندگانی رہی
توں وی چھڑ مسکین دے نال اڑیاں فانی دنیا ہے کدو تک جوانی رہی

آندی یاد تے ڈاڈا دل دُکھدا ہک بے قدر نے میری رُلانی زندگی
ملیا دُکھاں سوانہ ہو ر کجھ وی جھوٹی دنیا دے پیچھے جلائی زندگی
اُس بے رحم دے سنگ نوں کی کرنا جس نے وچ مصیبت دے پائی زندگی
دنیا کولوں بے ڈار مسکین ہو یا سدا رولیاں وچ نبھائی زندگی

مل جاندی شفا بیمار تائیں جیکر کرم دی کردا نگاہ دلبر
دنیا وچ ہن نہیں سرور آندا ہو گیا تیرا دیوانہ تباہ دلبر
چنگا صلہ دیتا ای وفا بدلے ایہو تیری وفا اے واہ دلبر
رب کسے نوں نہ مسکین دیوے انج بے قدرے تے لاپرواہ دلبر

دیتے نی درد جو سجن بن کے سدا یاد رہن ایہہ جانان تیرے
 مرساں جیساں ہمیش میں نال تیرے ایہو سن کجھ عہد و پیمان تیرے
 اتھرو خون ایہہ حال دیوانگی دا سینہ ساڑدے پئے ارمان تیرے
 رکھساں یاد مسکین دن حشر توڑی قبر وچ لے جاساں احسان تیرے

ماضی نوں چھیڑ نہ مہربانی گزرے لمحے دل ڈاڈا دکھانے میرے
 کسے پاسے نہ جوگی ایہہ رہی زندگی سنگ چھڈ گئے سنگی پرانے میرے
 ہاسا بنیا میری بربادیاں دا بن گئے خون دے خونی بیگانے میرے
 پائے پیار دے وچ مسکین دھوکے چلو ہوش تے آگئے ٹھکانے میرے

زخم دل دے ہوئے نہ ٹھیک اچرے نال ہنجاواں دے روزدھونایاں میں
 لٹن والیاں سب کجھ لٹ کھڑیا کھویا اپنے خیالاں وچ ہونایاں میں
 وسدی پئی خدائی بے فکر ہو کے نہ ای سکھ سکون سنگ سونایاں میں
 نہ کوئی میرا مسکین نہ کسے دا میں بہہ کے کلا نصیباں نوں رونا یاں میں

شاگردِ قلندرِ احتشامِ شعورِ بھٹی کھوٹہ (نوگراں شریف)

مرکزِ منبع ہے نورِ ہدایت ازلی کعبہ ! قبلہ دا مسند آرا او
شاہی تخت پر آپ سبحان اللہ سلطنت دا فرماں روا او
لاشریک جو کامل کریم ہیوے جہیڑا ابتدا سیں انتہا او
تو، میں کیوں دشمن شعورِ جبکہ تیرا میرا ہے آخر خدا او

سر الاسرار تک کونڑ پہنچے ایس سر دے صحیح راز دار نیں دو
ابد تیک تحائف دا سلسلہ جو تے انعام دا منبع ! انبار نیں دو
بکدو بے دا بھرم ہمیش رکھدے ہر دو عالم وچ ایسے بس یار نیں دو
شش و پنج وچ بھئے شعورِ والے چہرہ ہک یا اوہدے رخسار نیں دو

وفاداری دی حداں عبور کر گئے اصغرؓ، اکبرؓ تے مولا عباسؓ تے
آخر تیک محاز تے رہے ڈٹے بن کے میرے شبیرؓ دی آس تے
تازہ دم کوئی انج نبھا دے جیویں کر گئے پشیمان پیاس تے
ٹاہیں مار مؤرخ شعورِ رویا حرف حرف نوں کر گئے اداس تے

پرچم حق دا لیکے پرچار کیتا دین نبی ﷺ دی بڑے توقیر چارے
 رکھیا فرق رعایا وچ نہیں حاکم اپنڑیں وقت دے عادل امیر چارے
 جنہاں کیتا کرداروں جہان روشن زندہ دل تے روشن ضمیر چارے
 ابو بکر تے عمر عثمان و حیدر اکو در دے شعور فقیر چارے

حق شاساں لتی مشعلِ راہ جیہڑے پیہم بیکرِ صبر و رضا پنخے
 ٹھیک ٹھیک قرآن دی ترجمانی سر بہ سر نہیں جود و سخا پنخے
 زندہ رہن گے ابد تک کارنامے سر انجام دے گئے کربلا پنخے
 نعرہ پنخ تن لاؤ شعور سارے دے گئے کیوں جے آسرا پنخے

بیشک وڈدا رزق خدا آپے بندہ کجھ نہیں کسے نوں دے سکدا
 دتارب دارب دے باہر حکموں جے کوئی لینا وی چاہے نہی لے سکدا
 حصہ حاسد دا نوچنا بال سردے دسو ہور فیر کر وی کے سکدا
 پلکھی مردی ایہہ دنیا شعور ساری بندہ بند کر روزی کوئی جے سکدا

واجد محمود زاری، ملکہء کوہسار نیومری، شاگرد خاص خان الیاس خان
 ایویں بھلاں نوں پان داشوق کرنائیں سہدے چمن نے خار تک پہنچ تے سہی
 توں تے اچرے بربادی داناں سننیا کسے اجڑے دیار تک پہنچ تے سہی
 جہڑی راکھ کر دیندی وجود بجلی اس اندر نی تار تک پہنچ تے سہی
 زاری سانوں گران دا بعد سوچی پہلے ساڑے معیار تک پہنچ تے سہی

تینوں قاتل نہ آکھاں تے کہہ آکھاں جدوں سامنے آنائیں تے جان کڈنائیں
 پولاپالاتے نازک مصوم بن کے نخرے نال بلانائیں تے جان کڈنائیں
 صدقے جاواں میں تیری ادا اتوں جاتی مار شرمائیں تے جان کڈنائیں
 قاتل اکھ وچ کابل نی دھار قاتل زاری جدوں وی بانائیں تے جان کڈھنائیں

جان والے دے پیچھے کوئی دل کولوں کیویں دکھاں وچ چور پردیسی ہوندے
 کئی سال بیچارے نہ آن نظری چلیا اکھاں دا نور پردیسی ہوندے
 پتھر دل تے رکھ کے گھروں نکلن بے بس ضرور پردیسی ہوندے
 زاری خیری نال رکھیا یا مولا جیڑے وطن تھی دور پردیسی ہوندے

راتی اک سپنا عجیب تکیا ماہی آنا شرمانا تے چلا جانا
 میرے بہناں سرہانے نے کول آکے فیر جی روانا تے چلا جانا
 او ہی نازانداز پرانے اس نے اکھاں اکھاں وچ بانا تے چلا جانا
 ستے زخماں نوں زاری جگا کے تے اتے نمک چھڑکانا تے چلا جانا

مان سی جہاں نی دوستی تے وقت مشکل ہتھ میرا او چھوڑی تے گے
 توڑے وعدے وفاواں دے نویں گل نہیں دکھ لگا دل میرا او توڑی تے گے
 نہیں سی پتہ پیار دے نہیں قابلساری کیتی کرتی او روڑی تے گے
 زاری میریاں امیدیاں تے پھیر پانی نال رشتہ رقیبا او جوڑی تے گے

سدا جوانی نہ مال دولت رنگ روپ نکھار نئے سدا رہنے
 صدقہ حسن دا روز اتاریا کر اے موسم بہار نئے سدا رہنے
 نشے خون تے جزبے جنون والے اندر اکھاں خمار نئے سدا رہنے
 ٹٹ جانڈے مل جانڈے وچ خاک زاری چہلیا پتلے تیار نئے سدا رہنے

بھٹی عدیل عآبر تحصیل کلر سیداں گاؤں سہوٹ بگیال

دامن اخلاق دادست وچکار میرے اسوہ حسنہ تے عمل پہیرا آں میں
 اونچ نیچ در گزر ہمیش کیتی حُب دار مخلوق دا بے پناہ آں میں
 ظالم شر شیطان توں پنجنے لئی سوہنے رب ول کردا نگاہ آں میں
 میرے بخت پئے ناز عدیل کردے رکھدا دین جو دین مصطفیٰ آں میں

تول کے بولے بول اپنے ذرا ہوش دے نال گزارہ کریے
 نکلے نفرت دا بول بے پھل کے وی ایسی حرکت نہ کدی دوبارہ کریے
 حسد بغض تے کینیاں پاک ہو کے پیش سُخن وی کوئی نیارہ کریے
 جیکر منزل نہ نظر عدیل آوے دور بیٹھ خاموش نظارہ کریے

ادب سے چوم لو مسلمان بھائیو قرآن پاک میں سارے بیان پُھول ہیں
 حدیث پاک بھی ہے خوبصورت مدنی ماہی کے گل فرمان پُھول ہیں
 کلمہ نماز روزہ حج زکات بلکہ دین کے پانچوں ارکان پُھول ہیں
 اللہ نبی کی اطاعت عدیل لازم ہمارے لیے دونوں جہان پُھول ہیں

مال دنیا دا کسے نتیں نال کھڑنا فانی جگ دی ہر چیز پرانی ہو نڑی
 ایسن کم نہ کھوٹیاں کاراں بنگلے گور لوکاں نے دو گز بنائی ہو نڑی
 پھونک پھونک کے رکھ لے قدم اپنے ہو سی پیش او جہڑی نبھائی ہو نڑی
 عملاں نال نجاتاں عدیل ملسن دولتاں نال نتیں او تھے رہائی ہو نڑی

چھوڑ لمبے خیال قریب ہی رہو ہستی تیری زمین وچ جاو نڑی اے
 پوری دنیا دی کدوں خواہش ہوندی یکدم روح نے پلٹ ہی کھاو نڑی اے
 فکر اُسدی کر جہڑا کجھ پیش ہو نڑا او تھے دنیا نتیں مدد کر او نڑی اے
 اتنا ذہن نشین عدیل کر لے آخری جھگی ویرانے وچ لاو نڑی اے

نبی آدم سین لے کے اج توڑی چلدا سلسلہ موت دا آرہیا اے
 ہر اک بچہ تے بوڑھا روان ہوندا ملکل الموت گل پور مکارہیا اے
 گل نفس ذائقہ الموت برحق صاف صاف قرآن فرما رہیا اے
 رہناں اساں نہ تہاں نہ کسے عابر کبھڑی گل دا لالچ بھلا رہیا اے

ماسٹر توصیف احمد راغی کلر سیداں

موتی لفظ عطا کر عاجزی دے ذکر و فکر دی مالا بنان جوگے
 سارے لُٹ نہ مالکا باغ دیا کچھ رہن دے پھل باغبان جوگے
 کالی چھت بلاواں نوں سد مارے دے دے تیلے دوچار جلان جوگے
 راغی کمر سیاپیاں خم کیتی ہور بوجھ نہ کندھے اٹھان جوگے

دفع بلاواں آسمانی کر دے خاکی خاک دے کدو آسمان جوگے
 او پیغام سی جہڑا سلامتی دا صد افسوس نہ ہتھ ملان جوگے
 لاڈاں نال تو پال کے بڑا کیتا اوکھے دے نہ دن گزران جوگے
 راغی صدقے محمد ﷺ کر فضل اپنا ہو جاوَن ایہ لاشے دفنان جوگے

تیری رنجگی ہوش و حواس لٹیا پلے پاس نہ لفظ منان جوگے
 چوکھٹ تیرے دوارے دی یاد آوے رہ گئے قید تنہائی زندان جوگے
 کتھے ستم رسیدہ لے جان جاواں راہواں بند پابند نہ جان جوگے
 راغی خانہ بدوش ہو گئی زندگی تیرے بوہے نہ سونہیا آن جوگے

منیا جے مالکا میریا وے ساڈے عمل نہ عدل میزان جوگے
 پلے حکم عدولی سوا کجھ نہ اسی منہ نہ تینوں وکھان جوگے
 کالے رتھ عذاب تھیں معافیاں دے کچے کہار نہ اس طوفان جوگے
 راغی صدقہ محمد ہتھ جڑے تک لے اسی کدوں ہاں تیرے امتحان جوگے

متوجہ ہو جان گستاخ سارے جہڑے آکھدے سید ابرار اُمّی
 دنیا وچ نہ ہو وے استاد جس دا اہنوں آکھدے مدنی تاجدار اُمّی
 کیسے ممکن امام الانبیاء ہو کردو جہاناں دا ہو وے سردار اُمّی
 اُمّی قوم دے ول تو صیف آئے کفر جانے کی صفت سرکار اُمّی

اُمّی صفت راہبری کمال ڈٹھی ان پڑھاں نوں آئے سکھان اُمّی
 سراسر ایہہ کفر قیاس غلطی دل وچ کرے جو گمان اُمّی
 اوہدی امت داسر کیوں جھکے غیراں جہدے نبی دی ہو وے شان اُمّی
 راغی مطلق دا ہو یا نزول جس تے اوہ تے آپ سن ناطق قرآن اُمّی

صداقت شاہین ضامن کشمیر

کرم اوس رب ء کریم دا اے میرے عیباں تے پردہ جس پار کھیا
ساری زندگی گناواں دے وچ گزری فنیروی بھرم ہر جانی خدا رکھیا
اپنے سوہنے محبوب دا سمجھ امتی ہر گناہ اوس میرا لکا رکھیا
اودے فضل تے رکھ امید ضامن درء اقدس تے سیس نوار کھیا

قسمت مدینے لے جائے مینوں میں بخت سنواراں تے مزہ آجائے
پھراں وانگ دیوانیاں وچ گلیاں تن من میں سب داراں تے مزہ آجائے
یا محمد محمد میں عشق اندر دم دم پکاراں تے مزہ آجائے
ضامن روزے مبارک دی چم جالی نالے زندگی گزاراں تے مزہ آجائے

صُحبت رکھدی اے اثر خاص اپنا بڑی مجلس تیں حاصل بیکار فطرت
اُس کرناں فریب ہر قدم اُتے ہووئے جس دی بد کردار فطرت
عزت کسے دی کرے نیلام جہڑا سنوں جگ وچ کردی خوار فطرت
ضامن آبرو جے بچاوناں ایس دل دے خانیوں کڈ بیمار فطرت

خانہ کعبہ شریف وچ جہنم جدا کم ظرف کی اوہدی پہچان سمجھے
 حق و سچ تے ڈٹے حیات ساری عصر حاضر دا کیویں نادان سمجھے
 کھولی اکھ نہ بناں سرکار ویکھے اس راز نوں عربی سلطان سمجھے
 ضامن جرات نوں ویکھ کفار کنہے دنیا دار کی علی دی شان سمجھے

فلوقت تے آں مجبور لیکن تہاں نال ضرور گل بات ہوسی
 ملدے رہساں تصوراں وچ یارا تنگ دونواں دی پانویں حیات ہوسی
 قفس ہجر نصیباں وچ گیا لکھیا چاہیا رب ضرور نجات ہوسی
 ضامن ہفتے اتوار دا پتہ کوئی نی رئی زندگی ضرور ملاقات ہوسی

سر بل کہ وانگ کباب ہوندے میری ویکھن جد اوپنچی اڑان دشمن
 سینہ تان کہ سرء میدان کھلساں اک وار بے سامنے آن دشمن
 چال بازاں دنیاں چالاں ناکام ہوسن پانویں جتنا وی زور لگان دشمن
 ضامن ڈٹ کر کرساں مقابلہ میں آجا نڑبے وچ میدان دشمن

حاجی اور نگ زیب صدق کشمیر

پایا افضل تے اعلیٰ مقام انہاں جہناں نفس دی کری تردید رکھی
 عشق نبی دے وچ سرشار ہو کہ نسبت آقا ناں جوڑیں مزید رکھی
 جہناں راہء صراط نوں چھڈیا نئیں انہاں خاطر توں ہر تھاں نوید رکھی
 کریاں معاف توں صدق بے عاجزاں نوں تیرے کرم دی سدا امید رکھی

ستر ماواں توں ودھ پیار کرنا ایس چٹے کالے دی نہ کوئی تمیز رکھنا
 جتھوں گیا سوالی نہ مڑے خالی ثمر دار توں ایسی دہلیز رکھنا
 جہڑا تیرے محبوب دا ہو جاوے اسنوں توں ہی ہر دل عزیز رکھنا
 ایہو شکر نہ ہوندا ادا نیں تھیں بندہ اپنا اے صدق ناچیز رکھنا

مکت و کنزم خزانیاں بھید کھلے چھیاں دناں وچ زمیں آسمان بنیا
 روزء ازل سوں نور رحمان ایہہ سی اُس تھیں بعد بنی آدم انسان بنیا
 اک لکھ تے چووی ہزار وچوں مدنی مائی ہی رب دا جانان بنتا
 صدق کوئی انکار نئیں ایس گل تھی ساڈے آقا لئی سارا جہان بنیا

میرے شعور تصور تھیں بہوں بالا کائنات دا کدوں عنوان بنیا
 اس گل نوں رب رحمان جانے کدوں بنی زمین آسمان بنیا
 اتے لوح محفوظ دی ایہہ کرسی عین تھلے فیئر کعبہ سبحان بنیا
 صدق ایہو گل صاف ہے فصیلے دی سونھنے آقا دی خاطر جہان بنیا

عزت پئی ہوندى مجروح ہر سو اے سوچ وچ جند گھبرا گئی اے
 ستم گری سماج دی ویکھ کہتے شعلے درداں دے دیندی صدا گئی اے
 چھایا ہویا بھونچال اے چار گردے اُف ظلم دی ہوا انتہا گئی اے
 صدق بزمء افتال دا کی دساں حسن نظر دل میرا تڑپا گئی اے

گوہرِ راسم، ڈھوک تلنی موضع مٹور

پیڑاں اٹھیاں ایسیاں پہر پچھلے گتیاں چھیڑ جو تاراں رباب دیاں
 آیا چین نہ کروٹاں بدل کے وی گھڑیاں گزریاں میں تے عذاب دیاں
 میرے تندیوں تاریاں پایا برقعہ ہونیاں ختم انگڑائیاں مہتاب دیاں
 جانے رب کہ راسما کدوں میں تے پیسن بجلیاں اوہدے شباب دیاں

پچھاں چانتی دے بارے چن کولوں ترچھی نگاہ کردا آفتاب ولے
 جے میں برق توں پچھاں مقام اسدا اوہ انگشت کردیندی سحاب ولے
 شبنم پئی شرماوے سوال سن کے آکھے کملیا ویکھ گلاب ولے
 راسم مینوں حیاتی دا راز لبھا جدوں ویکھیا تارِ رباب ولے

ارے جا بے کہیں کے مہاں پاپی تورے سنگ نہ گفت و شنید کرنی
 دھارو جو گیوں کا چاہے بھیس اباکے توری سادھووں نے نہ تائید کرنی
 یہ کر توت تمرا جس میں کرو بھوشن وہی تھالی پھر تم نے پلید کرنی
 راسم شکل گم کرو ہے ٹھیک ورنہ اک چھیڑ ہے ہم نے رسید کرنی

کا ہے جاہل گوار کے منہ لگ کے ہمکو عزت ہے اپنی نیلام کرنی
 کرو معاف ہمکو اپنی راہ لو تم ایک دو بے کو کا ہے دشام کرنی
 پاپی من میں نہ ہی گیان اترے پہلے سیکھ لو صاف کلام کرنی
 بنا جوگ نہ ملے ہے بھوگ راسم پڑتی سیوا ہے عمر تمام کرنی

ایدھر نہ قسمت نے رنگ بدلے اودھر زلف خمدار سنبھالی نہ گئی
 ایدھر آیا نہ دل کو قرار اب تک اودھر جان کے راہ نکالی نہ گئی
 ایدھر منتظر آنکھیں بے نور ٹھہریں اودھر محفل رقیبوں کی ٹالی نہ گئی
 ایدھر جان کے لالے نہ گئے راسم اودھر سرخ گلابوں کی لالی نہ گئی

ایدھر بن گئی یادیں ناسور انکی اودھر کبھی دل سے بد گمانی نہ گئی
 ایدھر غم ہجران سے کمر ٹوٹی اودھر کبھی وصال کی مانی نہ گئی
 ایدھر نزع کی سختی سے اڑی رنگت ادھر آج بھی رخ کی تابانی نہ گئی
 ایدھر راسم مہمان ہے چند دن کا ادھر رنجش بھلائی پرانی نہ گئی

محمد منشاہ مغل صلح میرپور ڈیال ڈاک خانہ ڈکار سیداں، ملوٹ

میں ہاں کی تے کی اوقات میری منگیاں تیرے دیوار یو خیر ساتیاں
اپنے فضل دے نال بچا لوں پائے ویریاں نے ڈاڈے ویر ساتیاں
کھپ گیاں گناواں دی وچ دلدل کڈھے کون کوئی تیرے بغیر ساتیاں
کردے منٹے فقیر دی حل مشکل تیرے کرم دے وگدے بحر ساتیاں

گناہگار ال بے شک جہان نالوں میرے حال تے کرم فرما ساتیاں
عباں میریاں دا نہیں حساب کوئی کردے معاف توں ہر خطا ساتیاں
تیرے دربا بجوں جاواں در کہڑے ڈبڈے ہوئے تائیں بنے لا ساتیاں
اجھڑی عملاں دی کھیتی فقیر منشاہ بدل کرم والا آپے پا ساتیاں

جاواں کدھر نہیں دسد کوئی ہو رپاسہ تیرے درتے آخر فریاد ساتیاں
میرے ور گیاں لکھاں منہ کالیاں دی ہر مشکل وچ کریں امداد ساتیاں
بنے مشکل جد کسے میدان اندر آخر توں ہی اوناں ہیں یاد ساتیاں
کھیتی عملاں دی اجھڑی فقیر منشاہ اپنے فضل نال کردے آباد ساتیاں

تیرے بعد نہیں جد کوئی سنن والا اگے غیر کیاں کراں سوال سائیاں
 خالق مالک تے قادر اے ذات تیری جس نوں چاہیں توں بخشیں کمال سائیاں
 شہ رگ کولوں نیڑے رہن والے خوب دل دے جانناں ہیں حال سائیاں
 کر کے فضل اس منٹے فقیر اتے سروں ٹال دے سارے زوال سائیاں

خالق مالک توں کل مخلوق دا ہیں کون لکھ سکدا تیری شان سائیاں
 جن بشر تے کل ملائک حوراں تیری شان پہے کر دے بیان سائیاں
 دیناں رزق ہیں چنگیاں مندیاں نوں ذرے ذرے وچ تیرے دھیان سائیاں
 میرے جہے منہ کالے فقیر منشاہ خیر تیرے دوارے توں پان سائیاں

دین والا اے مالک مرضیاں دا جس نوں چائے او کرے عطا عرتاں
 کوئی جمیا نہیں جہڑ کھس سکے جس نوں بخشے او اپ خدا عرتاں
 رنگ روپ نہ شجرہ نسب تے دین لگیو او بے بہاء عرتاں
 نازک دور دے وچ فقیر منشاہ عرتاں والیا ساڈیاں بچا عرتاں

کامران عندلیب کہوٹہ شاگرد رشید اظہر فردوس پنچھی صاحب
 لکھ لکھ لکھاری وی تھک گئے نے تیری صفت نہ مکی کریم اللہ
 سوچ سوچ کے سوچ اخیر ہو گئی اتھے مات اے عقل سلیم اللہ
 دم دم وچ دم سر خم ہو گئے تیرا فضل اے لطف امیم اللہ
 عرشی فرشی عندلیب گواہی دیندے تیری ذات اے ذاتِ عظیم اللہ

لاوجود موجود ہر جانی وچ تُو کیویں کراں میں تیریاں بیان صفتاں
 الف میم وچ بند کائنات تیری ناقص عقل کی جانے ذیشان صفتاں
 میری عقل کمزور نہیں جان سکدی مینوں دسیاں نے تیرے جانان صفتاں
 لکھاں لکھیاں نے شانان عندلیب عاجز نہ ای مکیاں نے اچرے رحمان صفتاں

م ح م د باہجوں جگ اُتے سردار کوئی آیا ای نہیں
 اک لکھتے چوی ہزار اندر ایڈا سوهنارب کسے نوں بنایا ای نہیں
 رہن سہن انسانی گفتار نوری اُس دا ویکھیا کسے نے سایا ای نہیں
 عرشی فرشی عندلیب تسلیم کردے کسے رتبہ محبوب جیا پایا ای نہیں

مومنو جشن مناو رل کے گل نبیاں دے نبی سردار آئے
 لے کے لا الا اللہ عرشوں فرش تے احمد مختار آئے
 نور لے کے نوری گلزار وچوں اجڑے چمن وچ بن کے بہار آئے
 مارو نعرہ رسالت عندلیب عاجز بخشش واسطے در شہوار آئے

عشق دا وضو سنوار اندروں کدوں توڑی نماز مستانیاں نے
 اکھیاں بند کر دتیاں دیدار خاطر دنیا دور کر دتی دیوانیاں نے
 چہلے کملے بن پھر دے جہان اندر دسیا بھید نہ اپنا سیانیاں نے
 راز کھولیا آخر عندلیب عاجز جل کے شمع دے اتے پروانیاں نے

کلمہ پڑھن والیا ذرا غور کریاں اے تکبر غرور نہیں چنگے ہوندے
 تیری میری کتاب قرآن اک اے ایڈے فتنے فتور نہیں چنگے ہوندے
 جے نہ آوے خوشبو اخلاص وچوں ورنہ ظاہری کستور نہیں چنگے ہوندے
 دسیا عاجز عندلیب رسول اللہ رکھدے دلوں جو دور نہیں چنگے ہوندے

ملک عارفِ روئی، گاؤں لکنئی بگاہ، کوٹلی آزاد کشمیر

مشکل وقت انسان تے آندے رہندے شامل صبر و شکر ہر حال رکھیے
ثابت قدم تے باضمیر رے کے خاطر غرض نہ تعلق کسے نال رکھیے
رکھیے اسرا رب دی ذات اتے نہ ہی دل وچ خوف زوال رکھیے
فانی زندگی فقط دن چار روئی اس گل دا خاص خیال رکھیے

دل دے زخماں نوں مرہم لاونے لئی لکھدا اپنی آپ تحریر ہاں میں
بلدے پامڑ ارماناں دے وچ سینے وادی دکھاں دی وچ سفیر ہاں میں
حرفاں وچ نہیں میں تھیں بیان ہوندے پوری لکھ نہ سکدا تفسیر ہاں میں
میری زندگی داروئی سرمایہ اتنا دکھاں درداں دی رکھدا جاگیر ہاں میں

مشکل وقت انسان تے آندے رہندے شامل صبر و شکر ہر حال رکھیے
ثابت قدم تے باضمیر رے کے خاطر غرض نہ تعلق کسے نال رکھیے
رکھیے اسرا رب دی ذات اتے نہ ہی دل وچ خوف زوال رکھیے
فانی زندگی فقط دن چار روئی اس گل دا خاص خیال رکھیے

آکھیں قاصدا جا کہ یار تاں ہی تیرے پیار وچ کوئی سدائی روند
مدت تیرے وچھوڑے دے وچ گزری سہن ہوندی نہیں تیری جدائی روند
تیرے نام دا ورد معمول اس دا مہدی پئی اے ساری خدائی روند
سسی وانگ دیوانے دا حال ہو یاروفی لبیا یار گنوائی روند

مہدے ے چہرے نہ دکھاں تھیں بن خالی ہوندے کیناں دے اندر طوفان غم دے
ہنس کے رسم دنیا بھانی پیندی کیتے جان دے نہیں ہر تھاں بیان غم دے
جدوں ہندی میسر تنہائی ہے وے تدوں ہوندے نے اتھروں روان غم دے
رونی کاش کوئی نظر ویکھ سکدی لگے ہوندے جو سینے نشان غم دے

نفرت نہیں کسے دے نال میری اے پر سارے کوئی قابل پیار وی نہیں
ڈنگ مارنا جن دی وچ فطر تکرنا او نہاں تے چائی دا اعتبار وی نہیں
اج ہور تے کل جو ہور ہوندے پوچھو سچ او کسے دے یار وی نہیں
غرض تک جو روئی محدود ہوون ہوندے او کوئی صاحب کردار وی نہیں

خان الیاس خان رکھ موڑ

دین اسلام توں دور ہو کے بندہ فوراً شیطان نے ٹاہ چڑھنا
 جہڑا پکڑ میخانے تک لے جاندا ظاہری صورت انسان نے ٹاہ چڑھنا
 مارا ماری وچ زندگی گزار کے تے فیر کسے طوفان نے ٹاہ چڑھنا
 نال عملاں نوں لے کے الیاس خان آخر کار زندان نے ٹاہ چڑھنا

اللہ نے چاہیا تے عمر ساری رہساں کٹھھیوں دلدار اے دوستی اے
 ساہڑی سنگت نی دنیا مثال دیسی رکھساں ایسا میار اے دوستی اے
 اپنی سنگت دا جہڑا انعام مِلسی سانب رکھساں دستار اے دوستی اے
 اساں پچیاں نتیں لائیاں الیاس خان ساڈا پکا اعتبار اے دوستی اے

جس وی مینوں احترام دے نال اک وار بلایا میں جی کیتی
 جہڑا عرت کران دے لائق ہو یا اپنے کول بٹھایا میں جی کیتی
 جس نوں حسد بخیلی توں پاک پایا سینے نال لگایا میں جی کیتی
 مخلص یاراں دی خاطر الیاس خان دل دا چمن سجایا میں جی کیتی

حق نی گل بے آ جاوے خون دینی تے گنگا خریدنے ہاں
 نظر رکھنے آں پکے شکاریاں جی سدا چنگے توں چنگا خریدنے آں
 دغا بازی جو کرے دلدار بن کے اس نے واسطے ٹہنگا خریدنے آں
 عزت یار نی خاطر الیاس خانآ پیسے دینی تے پنگا خریدنے آں

اللہ آپ بے چاہے تے کافراں نوں جہڑی مرضی اے موت مروائی سکنا
 رستہ جنت دا دیا انسان تائیں ویکھاں کہڑا جو جنت وچ جانی سکنا
 میرے یار لئی جہڑا قربان ہو سی آو تے میرا دیدار وی پائی سکنا
 اتنی بڑی مالکیت الیاس خانآ دے کے جان تے بندہ کمائی سکنا

سچ پوچھو تے بندے غریب تائیں ہوندا کسے دا حاصل پیار کوئی نتیں
 جس نال وی دلوں وفا کریئے او وی سمجھدا اے وفادار کوئی نتیں
 ملدے غم غریبی وچ بہوں سارے انہاں غماں داملدا غم خوار کوئی نتیں
 دنیا مطلب پرست الیاس خانآ بنا مطلب نے کسے ناں یار کوئی نتیں

عنصر محمود بھٹی راکھ گوجر خان، سونیں چیمیاں، گاؤں سنگنی قلعہ
 تیری الفت وچ مل لئی خاکساری دنیا ہا سے بنائے توں ویکھدا سیں
 جسم سک کے ہو کرنگ گیا سر پیر جلائے توں ویکھدا سیں
 میری جرأت توں ود آزمائش تیری عشقے حال گنوائے توں ویکھدا سیں
 مینوں تیرے جنون وچ راکھ سائیاں چھڈا گے اپنے پرائے توں ویکھدا سیں

یاری لائڑں دی چڑھی اے چاہ تینوں یار لبھن کد بن قربانیاں توں
 دل مخلص تے جان خیرات چاہی دی سوکھی داد نہ ملے دلجائیاں توں
 دعوے کریں تے وقت نال بدل جاویں لوڑیں مفت وچ فاندے آسائیاں توں
 آلیں نویں فقیری ہے راکھ سائیاں در در دیاں خاکاں نہ چھانیاں توں

نہ توں رہیں نہ رے انعام والے زندہ سب دا باقی کردار رہی
 ہے اے جگہ مقرر آزمائش واسطے تقویٰ برتری سپہ سالار رہی
 کئی جہد و ریاضت بے کار نکلے اعلیٰ ضرفاں دا اعلیٰ معیار رہی
 راکھ ذکر توں فکر مقام لے گئی یاداں والے دا یاد پیار رہی

دشمن دی ڈہہل نہ مول مینوں لگدا ڈراے سجن دے وار کولوں
 بھیت جان کے بن جو خدا جاوے بھیڑا سجن او ویری ہزار کولوں
 ساس مار کے کرے جو ہمدردی کیسے بچاں میں ایسے مکار کولوں
 راکھ تازہ کر جاوے زخم جہڑی خزاں چنگی ہے ایسی بہار کولوں

عزت ہے عنایت خدا وندی زور ازوری نال عزت نہیں مل سگدی
 نام وراں دیاں جتیاں چک کے تے دے دے لوری نال عزت نہیں مل سگدی
 رکھ لے ہستی نوں کھلی کتاب وانگوں شر ثوری نال عزت نہیں مل سگدی
 راکھ مرد مقابل اج شوم اٹھے ڈاکے چوری نال عزت نہیں مل سگدی

نہیں سوچیا تیرے ٹھکران توں بعد گھر راس نہ آیا تے کدھر جاساں
 جس دی خاطر سب شوق بھلا چھوڑے او غواص نہ آیا تے کدھر جاساں
 جسوں خون پلایا آخر اسنوجے احساس نہ آیا تے کدھر جاساں
 راکھ ہوش نوں جوش دی مار دے کے جے او پاس نہ آیا تے کدھر جاساں

امیر افضل آثم، جیوڑہ تحصیل کہوٹہ

رنداں دی سخت بدنامی ہوسی جیکد ساقیا ملاں میخوار بن گئے
 عمر پینگاں پٹھوڑیاں وچ گزری گھوڑا تکدیوں ہی شاہسوار بن گئے
 جہڑے واقف آداب میخانے دے نہیں جام جم دا او دعوے دار بن گئے
 کتھے رُکی آگردش افلاک آثم کوے باز تے چوہے پنساہ بن گئے

گشتگانِ محبت ان گنت پھر دے ہے پر وصل کر دے خال خال حاصل
 بڑی دور ہے گہر مقصود تیرا ہوسی سعی مسلسل دے نال حاصل
 کدی ہویا نہیں مر کے منصور دسیا سولی چڑھے بن جرہ وصال حاصل
 آثم عجز پہاڑ دیاں چوٹیاں تے چڑھ کے اسی وی کر نیے کمال حاصل

ستم ہائے رقیباں دے کی دساں کوئی حد نہ رہی انتہا نہ رہی
 تنکے تنکے کر جیڑا بنایا سی میں میری اسے نشیمن وچ جانہ رہی
 زخمی کر گیا نشتر نفاق والا کرۂ ارض پر جمدی دوانہ رہی
 آثم شکوہ رقیباں دا کی کر یئے جب کے دوستاں وچ وفانہ رہی

مفلس قلاش نہ سمجھ مینوں پلے عجز جہیا درِ نایاب رکھناں
 آتش عشق مینوں مالا مال کیتادل سینے وچ مثل کباب رکھناں
 پل پل محاسبہ کراں اپنا شب و روز دا خوب حساب رکھناں
 اعتدال ہے درس قرآن آثم اختلاف تھیں میں اجتناب رکھناں

تیرے جان دیاں خبراں سُموں دے کے بلے بن گئی سارے سنّار دا غم
 ہتھ جوڑ کے مگناں جناب وچوں شائد مینوں لگا گیا دیدار دا غم
 درد سرن دا بچھ پروانیاں تھیں بچھو بلبل تھیں وچھڑی بہار دا غم
 مارے گردش افلاک نے تیر کھچ کے حدوں ودھ گیا آثم بیمار دا غم

توبہ توبہ پکار کے فیر توبہ تیری توبہ دا اعتبار ہی نہیں
 کدی وچ مسجد کسی وچ مندر تیرے دل نوں کدھرے قرار ہی نہیں
 توبہ توبہ زبان نال کہہ دینا ایس سچے دلوں کردا استغفار ہی نہیں
 آثم دلوں پکار اک وار تک لے مولا کہہ دیسی توں گہنگار ہی نہیں

سید ریاض حسین باصر، نیو مری موہڑہ سیدال

کرتے کون دلبر تیریاں روز ڈیکاں کر کے عہد و پیمان توں نہیں آندا
تیری دید باہجوں دل نادان میرا رہندا ڈاڈا پریشان توں نہیں آندا
نارِ بھر اندر جل تھل کے تے ہو گئے خاک ارمان توں نہیں آندا
سرِ راہ ارماناں دی لاش باصر رلدی پئی جانان توں نہیں آندا

ہیوے دل شکستہ نوں لوڑ تیری حوصلے دین دلدار توں نہیں آندا
شبِ غم اندر پل پل یار میرے رہندا ایہو تکرار توں نہیں آندا
بحرِ غم اندر ڈب گئی ناؤ میریکرن پار من ٹھار توں نہیں آندا
سرِ راہ ارماناں دی لاش باصر رلدی پئی غمخوار توں نہیں آندا

بار بار ناداناں نہ پرکھ مینوں تیری ذات لئی پر تاثیر آں میں
نسبت شیریزدان دے نال میری تائیں حد سیں ودھ امیر آں میں
میری سوچ خیال نہیں بدل سکدے عشقِ نبی وچ ہو یا اسیر آں میں
باصر اعلیٰ مقام ہے جگ نالوں پنجاں باراں دے در دا فقیر آں میں

دن مبادلہ دے سنگ رسول عربی ٹرم پیئے علی حسنین بتول چارے
 بھیجدا جنہاں تے درود و سلام اللہ ہیون چمن محمدی دے پھول چارے
 عین حق کر ثابت میدان اندر کر گئے دین اسلام مقبول چارے
 خاطر جنہاں دی بنی کائنات باصر ہیون دین دے کامل اصول چارے

دلبر یار پیارے دی یاد اندر لکھ لکھ روز افسانے میں بہوں رونا
 لگیاں مدتاں دیاں توڑ نہ چڑ سکیاں ٹٹے ویکھ یارانے میں بہوں رونا
 میریاں لیکھاں وچ ویکھ کے دردازلی خوشیاں غیر منانے میں بہوں رونا
 باصر ویکھ فراق نے پھٹ کھلے اتے نمک چھڑکانے میں بہوں رونا

عشق علی وچ تن نوں رنگ دلبر چہولی پالے رحمتاں جلی دیاں
 بے مثل ہو جا سیں جہان اندر مہکاں پا ولایت دی کلی دیاں
 ہے وے دارالشفاء دا باب جہیڑا راہوں لبھ لے اسدی گلی دیاں
 عالی شان جہان دے وچ باصر شاہیاں قائم نی اج وی علی دیاں

نوازش امبرکیانی، مہمیاں تحصیل کہوٹہ

جتھے م مزل نی ذات اوتھے کی اوقات جبرائیل نے پڑ دی اے
 اوتھے چمک سیماب دی کی کرسی فٹہ بنڑی دربان جس در دی اے
 اوس در دے سارے دربان اعلیٰ ملدی نہیں مثال ابو زر دی اے
 امبر دوہاں جہاناں دی بادشاہی نو کر آل محمد دے گھر دی اے

جتھے عشق حسینی نے دم مارے اوتھے عشق خلیل آغاز وچ اے
 کی جرات مجال ہے خاکیاں دی جبرائیل بھی عجز و نیاز وچ اے
 قصہ کر بل توں لے کے شام توڑی عین شین تے قاف دے راز وچ اے
 سر سجدے دے وچ فقیر امبرحالیں تک حسین نماز وچ اے

ابراہیم خلیل دے لبان وچوں اسماعیل تے جاری تکبیر ہو گئی
 لہو اُبلیا اصغر دے حلق وچوں خواب امجد دی گویا تعبیر ہو گئی
 بچے ذبح کر لاشاں پامال ہویاں ایڈی سوکھی نئی جنت جاگیر ہو گئی
 کیتی کیسیاں نے کہندا فقیر امبر پر حسین جو کیتی آخر ہو گئی

ذات م محمد دی مداح باہجوں قصہ گل اعمالاں دا مک جانڑاں
 اتباع رسول ﷺ لئی اے لازم جتھے روکے رسول تے رک جانڑاں
 گویا بخشش دا ایہو سبب اے وے بیٹھ سایہ تظہیر نے لگ جانڑاں
 امبر بہتر جہان دی شاہی نالوں در آل محمد ﷺ تے جھک جانڑاں

شاہِ اُمم فرما رہے ہیں کرتا پیار میں حیدرِ ثقلین سے ہوں
 میرے جگر کا ٹکڑا بتول زہراء پاتا چین میں جسکے چین سے ہوں
 حسن لال میرے باکمال سید دیتا خبر میں ربِ حرین سے ہوں
 امبر نبی فرمایا حدیث شاہد ہے حسین مجھ سے میں حسین سے ہوں

ختم نبوت دا پہن جامہ گل انبیا دے تاجدار آ گئے
 ہويا دين اسلام دا بول بالا ہادی پیشوا شاہِ ابرار آ گئے
 رحمت بن کے گل جہان خاطر آسی اُمت دے بن غمخار آ گئے
 رل کے خوشیاں مناؤ فقیر امبر کتنا کرم ہے احمد مختار آ گئے

شاعر کو ہزار بابو جمیل احمد جمیل، کوٹلی ستیاں بیاگہ

خیر پاویں نہ پاویں پر راہء مولا جھٹک دیویں نہ دستِ سوال اُٹھ کے
تیری بزمِ وچ آندیاں ڈر لگدا کہ ہرے دیوے نہ کوئی نکال اُٹھ کے
سر سجدے وچ ہووے تے مہربانہ آوے روبرو تیرا خیال اُٹھ کے
سدھے ول میٹخانے جمیل ساقی چھکے دار ول شوقِ وصال اُٹھ کے

میری کشتِ تصور سیراب کیتی فضل و کرم تیرے ابر مثال اُٹھ کے
مشک بیزیاں دشت ویرانیاں وچ کر گیا کوئی نافءِ غزال اُٹھ کے
سدھ کول میٹخانہ دا کھول بوہا دتا ساقی نیں جرمہء وصال اُٹھ کے
تکلیا مکھ جمیل سویریاں دا آیا روبرو صاحبِ جمال اُٹھ کے

رہندا غاراں دا ادبِ ملحوظِ خاطر پیراں تلے پاپوش میں نہیں رکھدا
مد بھریاں نیناں نشیلیاں دا بادہ نوش آں ہوش میں نہیں رکھدا
آوے جس وچوں بُوئے احسان مندیا ایسا بھار بردوش میں نہیں رکھدا
لوکی آکھن نہ کہ ہرے جمیل گنگاتاں اہیہ لب خاموش میں نہیں رکھدا

پابند نہیں مثلِ سمنند رهندا مصرعے وچ معانی جو بند رکھدا حاصل ضبط داراج عروج اُس نوں اکھیاں وچ ہے پانی جو بند رکھدا اُسی خامہ فرسائی مُسَلَّمہ اے متن وچ کہانی جو بند رکھدا سُخن، داد جمیل سمیٹ لیندا گرہ وچ گرانی جو بند رکھدا

تیرے جابر بجران دے جبر باجھوں ہور کوئی مجبوری میں نہیں رکھدا بال بال غربال فراق کیتا ایویں درد ناسوری میں نہیں رکھدا بے ساختہ ہے آہ و فغاں میری گلہ شکوہ شعوری میں نہیں رکھدا آئیو خاک جمیل دے سر پائیو کیوں جے تاب حضوری میں نہیں رکھدا

دل وچ یار دے نقش و نگار سگوائیں صورت اُدھوری میں نہیں رکھدا رکھدا ڈک کے آلے کلیم مینوں جان بوجھ کے دُوری میں نہیں رکھدا از لوں مست میں جام الست پی کے نشہ مد انگوری میں نہیں رکھدا اکو بات جمیل اوقات کجھ نہیں کوئی ہور معذوری میں نہیں رکھدا

راجہ محمد نیاز جوشی، ماٹری جبرگراں سفیر

آس پاس وی رہ کے دلدار میرے بے توں کول نہ آئیں تے تیری مرضی
 کریں نت جفا توں نال میرے ایڈے ستم کماہیں تے تیری مرضی
 رو لیں وچ ہجران جاناں مہنیوں مہنیوں پاگل بناہیں تے تیری مرضی
 دیویں وصل یا مہنیوں نیاز جوشی دوروں دوروں تڑپاہیں تے تیری مرضی

گل تیرے انصاف تے یار چھوڑی کریں شاد ناشاد اے تیری مرضی
 تیرے درتے کردا صدر ہساں بے نہ سسڑپیں فریاد تے تیری مرضی
 کریں الفت نی نظر رضا تیری یا فیر ستم جلا د اے تیری مرضی
 رکھیں زلف نال مینوں اسیر جوشی پانویں کریں آزاد اے تیری مرضی

کرماں والے دارہیا اے کرم میں تے دیتی ہونیٹر نہ جس رسوائی میری
 چاہن والیاں دا شکر اے لاکھ واری کیتی جگ وچ جہناں پزیرائی میری
 مہنیوں خوف کہیڑا انھاں فاسقاں دا حالت تک لی اس خدائی میری
 رب بخشایا ہور عروج جوشی ویری سوچدے رہے تباہی میری

دینڑاں دل سی تینوں میں دے دیتا میرا دل بے توڑیں تے تیری مرضی
لاکے توڑ نبھائے تے شکر ایہ ای ادھ راہ وچ چھوڑیں تے تیری مرضی
آکھے میریاں رقیباں نے لگ سا جن رشتے غیراں نال جوڑیں تے تیری مرضی
رہساں عمر بھر تیرا نیاز جوشی سنگ نویں بے لوڑیں تے تیری مرضی

رب رسول دا ناں لے کے ہر بزم وچ ہندی ابتدا میری
مینوں خوف کہیڑا انھاں فاسقاں دا کردی ماں نت رہندی دعا میری
اتے رب نی ذات یقین پکا سونیڑا کرم کرسی ایہو چاہ میری
لایا رج کے ویریاں زور جوشی کنڈ لغنڑاں نہ دیتی خدا میری

جس گل تھیں ہووے اے دل آزادی ایسی گل نوں کرنا تحریرنی آں
ہاں کنگلاتے مہاڑا حقیر عاجز پیر کامل نوں مندا بے پیرنی آں
کنجھل عشق اندر پھسی جان میری آکھاں کیوں بے عشق آسیرنی آں
زندہ میرا ضمیر نیاز جوشی بیشک آں غریب بے ضمیرنی آں

ڈاکٹر ضیاء الرحمن رافع، بیباگہ تحصیل کوٹلی ستیاں

قلم حمد و ثنا دے لایق نہ ہی نہ پاکیزہ تاثیر زبان وچ ہے
 نہ ہی لفظ موجود گویائی اندر جو تحریر پاک قرآن وچ ہے
 اسنوں خوف کی دوزخ دی نار دا اے رب جیدے تخیل حسان وچ ہے
 رافع من دے شیشے وچ مار چاتی لامکان والا ایس مکان وچ ہے

دنیا آکھدی اہدا در کعبہ میں آکھاں او نقش خوبان وچ ہے
 شجر و بھر اندر رنگ گل اندر جلوہ گر او منظر مستان وچ ہے
 ہوے ساقی میخانہ یا بت خانہ حسن لافانی پوشیدہ جہان وچ ہے
 جھکی جدوں جبین تے ویکھیا اے رافع ریندا او دل دے مکان وچ ہے

جے نہ رب نوں مطلوب محبوب ہوندا کائنات دے وجود دی لوڑ کی سی
 رکھدا کون جبین محراب والی دست بستہ سجد دی لوڑ کی سی
 نوع بشر نہ باعث تکریم ہوندی ارض و سماء وچ جمود دی لوڑ کی سی
 جے نہ پیدا محمد دی ذات ہوندی رافع آدم دے نمود دی لوڑ کی سی

ساتی ویکھ میخانے دا کھول ہوا بیٹھا تشنہ میخار چروکنا اے
 نادم دل نادان دیاں حسرتاں تے رکھدا نم بیزار چروکنا اے
 کر مہربانی معاف قصور کر دے تڑپ رہیا خطا کار چروکنا اے
 رافع جام سفال نوں لے خالی منگدا خیر دیدار چروکنا اے

اٹھا پردہ رخسار صنم اتوں ویکھ قدرت خدا دی کی کہندی
 اشارہ جنبش مڑگاں دا کی آکھے نوک تیغ فناء دی کی کہندی
 ایس تشنہ آوارہ خیال اندر اداے شوخ جدا دی کی کہندی
 طبع رکھ رافع گلچیس والی تلون مزاجی وفاء دی کی کہندی

جانندی جانندی اے رت بہار مڑ کے نال فیر کوئی یاد پرانی لے آئی
 جتھے سنگم سے عمر نوخیز ٹٹیا اتھے کھڑی دے پل روانی لے آئی
 آساں دل وچ جاگیاں وصل دیاں کوچے یار ول سرگردانی لے آئی
 کھاندی ٹھوکرال امید وفاء رافع کیڑے موڑتے موڑ زندگانی لے آئی

عرفان عاطف، کوٹلی آزاد کشمیر راج محل نڑالی

رکھیاں پردہ توں پردہ نشین میرا تیرا بڑا احسان تیری مہربانی
میں گنہگار آں پاپی زمانیاں دا توں ایس بڑا مہربان تیری مہربانی
دو گز جگہ توں کوچے جانان بخشی توں ایس لا مکاں تیری مہربانی
مل جائے راہء نجات عرفان عاطف مالک دونویں جہان تیری مہربانی

خطا وار میں پتلہ خطا دا آں کریں معاف خطا تیری مہربانی
تیریاں نعمتاں دا نہیں شمار کوئی توں کریں عطا تیری مہربانی
پورا اتراں نہ تیرے فرمان اندر میں بندہ گمراہ تیری مہربانی
سایہ رحمت ناں سدا عرفان عاطف رکھیاں میرے خدا تیری مہربانی

ہو جائے حاضری درء حبیب اتے مولا کر اسباب تیری مہربانی
چماں چاہت سنگ روضے دیاں جالیاں نوں ہووے ختم اضطراب تیری مہربانی
ملے دیدنی بھیک از راہء مولا ہو جائے پورا اے خاب تیری مہربانی
بن جائے مدفن وچ طیبہ عرفان عاطف مالک یومء حساب تیری مہربانی

مولا ای کوئی کرے سبب ایسا، منصف جگ وچ دل داصاف چاہی ناں
 حق سچ دا ہووے قانون لاگو، چوراں ڈاکواں نوں نہی کرنا معاف چاہی ناں
 ہووے ظلم نہ کسے غریب اتے، ہو نڑاں فیصلہ بلکل شفاف چاہی ناں
 منگدی قوم دعاواں عرفان عاٹف عمر فاروق جیا ہو نڑاں انصاف چاہی ناں

اصل مرداں دی خاص پہچان ہوندی ویکھ کسے مجبور نوں مسدے نتیں
 گل حق نی اتے اوہ بول پیندے ایویں تیر کمان وچ کسے نتیں
 کردے ڈٹ کے مقابلہ شیر وانگوں چھوٹھے جال شکاری وچ پھسدے نتیں
 بیشک جان تو جانڑ عرفان عاٹف کدی چھوڑ میدان اوہ ندے نتیں

جس دے پہراں ہٹھ رکھی خدا جنت میں کہہ صفتاں سناواں نے ماں دیاں
 جس نوں ویکھیاں ملدا سکون دل نوں سرتے ٹھنڈیاں چھاناواں نے ماں دیاں
 ہو کے خوش جو بولے زبان وچوں سدا رب صدواں نے ماں دیاں
 نہ رے غم پریشانی عرفان عاٹف تار دیندیاں دعاواں نے ماں دیاں

عاصم غازی موضع بناہل شاگردِ خاص بھٹی عدیل عابر

جے کد کار نہ کارِ ثواب ہوئے عالم فاضل آکھوا کے کی لیںڑاں
 ہووے من نہ جے کد صاف اندروں سیرت صورت چکا کے کی لیںڑاں
 جیکر پر کھ حلال حرام دی نہی خالی مال بنا کے کی لیںڑاں
 جہڑے منزل توں کرن گمراہ غازی ایسے سُخن سنا کے کی لیںڑاں

نیکی بدی دی بختہ پہچان کر کے نیکی کول کماویں تے سب کجھ ہے
 اپنے من نوں رکھ کے صاف یارا اپنا آپ بناویں تے سب کجھ ہے
 حسد بغض عناد دے دور اندر رسم انس نبھاویں تے سب کجھ ہے
 شمع عشق دی بال کے یار غازی نعرہ حق دا لگاویں تے سب کجھ ہے

عظیم الشان ہے ذات خدا تیری بحر و بر وچ لا محدود ایں توں
 توں ایں قادر تے قدرت کمال تیری یارِ حمن رحیم و دود ایں توں
 نوری ناری پیئے حمد بیان کردے ہر ذی روح دامالک معبود ایں توں
 بندے لوڑے تینوں ہر تھاں غازی جبکہ بندیاں اندر موجود ایں توں

ممتاز عابد، نوگراں کہوٹ

سرتے پئی ہوئی کٹنی پیندی چلدا زور نہ کوئی تقدیر اپر
 کارگر نہ ہووے جے جتن لایاں نظر ثانی کر لئیے تدبیر اپر
 بشر ہوندیاں غلطی وی ہو جاندی ڈٹنا فعل شیطانی تقصیر اپر
 ہووے زندہ تے رہندا ضرور عابد غلط کار دا بوجھ ضمیر اپر

دل نوں توڑیے نہ خالی موڑیے نہ لے کے آس گر آوے کوئی درے اپر
 آن والے نوں نہیں ویکھینے بھیجنڑ والا عورت نال بٹھایئے اکھیں سرے اپر
 متھے کہوور پایئے نہ دل تنگ کریے ہوندا اووے بہتر جو ہتھ دھرے اپر
 تھلے بہہ جاندی ہوندی جو پہاری عابد چیز ہولی اکثر ترے اپر

زنگ آلود ہے دل ہر چند کوشش ہووے مائل نہ جہڑا بھلائی اپر
 جہڑا ادب آداب توں ناواقف اوہدا شکوہ کی تلخ نوائی اپر
 کون آکھے سیانا نادان تائیں لبھدا سکھ جو دنیا ہرجائی اپر
 کون کن دھردا کون غور کردا بے اثر جتی عابد دوہائی اپر

نعمانِ ناصح، تحصیلِ کوٹلی ستیاں

ابرِ کوہسارِ نون ویکھ لنگدا لنگیاں رتاں سہانیاں یاد آتیاں
 جاں میں کوئی بڑیدہ انگشت ویکھی مینوں قاتل جوانیاں یاد آتیاں
 آئینہ، زلف سُلجھانے لئی ویکھیا تے خیرہ چشم تابانیاں یاد آتیاں
 ناصح خاک در خاک ہموار ہو یا محشر خمیز طغیانیاں یاد آتیاں

دستِ جراحِ در دیکھ سوزن نوکِ مرگاں ملانیاں یاد آتیاں
 نظر پے گئی جسم زنجیراں اُتے گلوگیر گرانیاں یاد آتیاں
 کسے طرہء طرارِ نون کھولیا جاں مشکوں، رات دیاں رانیاں یاد آتیاں
 اٹھدے ویکھ ناصح آتشیں شعلے مینوں آہ و فغانیاں یاد آتیاں

سُتے دردِ زمانے دے جاگ اٹھے گلوں گلاں پڑانیاں یاد آتیاں
 لاغر پتیاں صُعبوتیاں ویکھیاں جاں سرہ اُتے اٹھانیاں یاد آتیاں
 اندا خال مشاطہ نون ویکھیا تے مینوں مورتاں بنانیاں یاد آتیاں
 اتھروں شبنم دے پھلاں تے ویکھ ناصح پل پل گوہر فشانیاں یاد آتیاں

غماں نیں جاں عمگین کیتا مینوں عشرت سامانیاں یاد آتیاں
 چمن زیت دی ویکھ ویرہیاں نوں دیمک زدہ گھمنانیاں یاد آتیاں
 میری جنت دی بیٹھیں دلہیز اتے لیکے پھل دیوانیاں یاد آتیاں
 ناصح ویکھیا جاں سنگ در تائیں لہو رنگ پیشانیاں یاد آتیاں

خون سکيا جاں، رگاں میریاں وچ گرم جوش روانیاں یاد آتیاں
 کشتہء چو کڑغزال جاں ویکھیا کوئی مینوں چالاں مستانیاں یاد آتیاں
 تے عہد پارینہ دے لب ویکھے میریاں تشنہ دہانیاں یاد آتیاں
 کوچہء یار سیں ناصح جد گزر ہویا مینوں سرگردانیاں یاد آتیاں

تلخی سفر دی چہرے توں ظاہر ہوندى رُخ سحر بررات دی تمھکن ہیوے
 کر سکيا نہیں کدے اظہار، تاں ہی طبع اتے جذبات دی تمھکن ہیوے
 لیہدے ہونديوں ہویا خوار میں بھی ساہ ساہ حیات دی تمھکن ہیوے
 میریاں اکھاں دے وچ نعمان ناصح میرے تلخ حالات دی تمھکن ہیوے

خواجه الیاس عازم چھنی اسلام پورہ جبر، گوجران

موسم سندر سہانا سرور تک کے چاہت وصل دی سبناں کئی بار آئی اے
چشم نم سنگ عرضاں گزار دتیاں آہ لبناں تک کرنے اظہار آئی اے
ٹٹ جاتے نہ ننھی امید کملی حسرت دلے نال کرنے ادھار آئی اے
کلپاں بدلے لباس الیاس عازم توں وی مڑی آمڑ بہار آئی اے

درد دل نہ ہوتا گر عشق اندر ظاہر ہوتا پھر کیسے پیار کیا ہے
کلپاں بن کے پھول نہ بکھر جاتیں ہوتی خزاں کے بعد بہار کیا ہے
گرد شمع نہ جلتے گر خاک پروانے جانم جانتے کیسے جانثار کیا ہے
عازم جلتے مزاروں پہ دیپ کیسے کیسے جانتا ساقی میخار کیا ہے

موسم سندر سہانا سرور تک کے چاہت وصل دی سبناں کئی بار آئی اے
چشم نم سنگ عرضاں گزار دتیاں آہ لبناں تک کرنے اظہار آئی اے
ٹٹ جاتے نہ ننھی امید کملی حسرت دلے نال کرنے ادھار آئی اے
کلپاں بدلے لباس الیاس عازم توں وی مڑی آمڑ بہار آئی اے

لڑ کھڑا نہ جائیں خیال دل کے کچھ تو بولو کہ دل کو یقین آئے
 کھولو کوئی تو گرہ پیار کی تم شاید وصل ہی باعث تسکین آئے
 توڑو سوچ پہ پہرے حماقتوں کے کیا خبر کب وائے گل چین آئے
 کب سے رکھی امید اک دید عازم پھر سے یاد وہ چہرے حسین آئے

نہ تھی فکر اے درد فراق تیری مر جاتے ہم دید سے پہلے پہلے
 نہ یہ ہوتا ملال دیوانگی کا سنبھل جاتے مزید سے پہلے پہلے
 تم کیا جانو ہے جلوہء جنون کیسا دیکھے خواب کیا نیند سے پہلے پہلے
 کب سے رکھی امید دید عازم آ جاؤ سا جن تم عید سے پہلے پہلے

بیٹھے اخگر نشمین دی کرن رکھی تلو کینویں آجاڑیا چمن سارا
 بکھرے پھل تے کلیاں مرجھا گئیاں ملیا خاک وچ غنچہء دھن سارا
 کچھ تے خزاں کم بخت جمائے ڈیرے کر گئی زرد ایہہ تن و بدن سارا
 عازم حق نی گل سر عام کرساں اے ظالم لٹ کے کھا گئے وطن سارا

حاجی سفیر ساگر، سکھو گو جرخان

کلیاں راے دیاں چمنء وحی اندر خوشبو پھلاں دی رہی اباد پختہ
نقشہ کھچ کے دس اظہار رہیا رکھن والیاں رکھی بنیاد پختہ
نہ کوہی صورت انکار اقرار دی اے حاصل نہیں دے تھتے روداد پختہ
ساگر قید بے بسی دی سام لیا کر آزادیاں وچ شمار پختہ

راہر ایسے راہنما ایسے والی ہو کے بھی نادار پختہ
کر پرچار قانونء یزدان محکم رہیے چمن وچ لاندے نکھار پختہ
مات کیتے طاغوت دے کارنایے حق گوہی سنگ ایسے پیار پختہ
ساگر لاہی سینے بے بسی اپنی بیٹھے قید اندر ہو آزاد پختہ

گلشن لبریز ہے نال حکمت ملدے رمز شناسی دے جام پختہ
ایسا شجر سلطانی دا پھٹیا اے سایہ دار کر کل نظام پختہ
پرے بیٹھ کے لذتء طاغوت کولوں کر ایمان گہے نے سام سام پختہ
ساگر سامیا کیسا بے بسی اپنی ہو آزاد بیٹھے اندر دام پختہ

اے زندگی تیرے عمیق رستے کبھی عروج تے کبھی ذوال دس گھے
 پیش خزاں دی سہم بہار والے خوشی دس گھے رنج ملال دس گھے
 اختیار محتاجیاں امر حکم با کمال نقطے با کمال دس گھے
 ساگر غلبے تقدیر دے اج مینوں لاجواب جس تی او سوال دس گھے

نشر لگے نہ فیروی نشانیاں تے ہم خیال بن کبھی خیال دس گھے
 آفریں زمانے دے درد مینوں ہمت جوش جزبے سے مثال دس گھے
 سبق امر نصیباں دے ورق اتے نقطے شوخ گلاں لازوال دس گھے
 ساگر غلبے تقدیر دے اج مینوں لاجواب جس تی او سوال دس گھے

ارزواں ارماناں دے پر زخمی غمء زندگی دے خدو خال دس گھے
 بحرء موج اندر جہلک تشنگی دی کتنے باب تخیل دی چال دس گھے
 جھوٹے شمع دے اتے پروانیاں دے حال والیاں دا اصلی حال دس گھے
 ساگر داہرے نصیباں دے اج مینوں لاجواب جس تی او سوال دس گھے

اللہ دتہ سیٹھی، کننگڑ اسلام آباد

محوز کر سرکار وچ جدوں ہونواں گزرن کڑھیاں او کیف و سرور دیاں
 کراں تحفے سلام نے پیش جسدم کرناں چھاہن چو فیر نے نور دیاں
 حاصل شرف مینوں اُمتی آپ دا میں مہربانیاں اے ذاتِ غفور دیاں
 اللہ کرے دعا قبول سیٹھی پڑھدا رہواں میں نعتاں حضور دیاں

تیری کرم نوازی توں جاں صدقے ایڈا فضل کر میرے مہرباں دتاہی
 سنورے میری حیات دے دن کیونجے پیش مینوں کر اپنڑاں جتان دتاہی
 قلی خلق مخلوق جیا جون وچوں افضل مینوں کروچ جہان دتاہی
 میں جے ادنا گہنگار نوں کہے سیٹھی پیدا اُمتی کر عربی سلطان دتاہی

حاضر جان میری خاطر دین میرے چاہندا رب سی جذبہ بلالی رہناں
 درسِ عجز و نیاز وفا پانواں ابن طالب دے در دا سواں رہناں
 دامن عدل و انصاف نہ جاتے ہتھوں پڑھدا سیرت میں عمر جلالی رہناں
 منگدا حشر تمازتوں لئی سیٹھی سائیہ سر اُتے کملی کالی رہناں

بدلے تیری جفا دلدار دس خاں لے کے لباں پر کدوں فریاد آیا
 جاں جان ستم توں کیتے ہر جانی میرے تاں تاں درداں وچ ہو سواد آیا
 چڑھیا بھر دی سولی نہ ہائے کیتی شوق دید جو بن جلاذ آیا پایا
 پایا دامن وچ سیٹھی ہجران فیر وی جتنا پللیاں میں اتنا توں یاد آیا

کربل شام دے سفر پڑخار اندر ویکھ جڑعتاں سید ابرار دیاں
 پیریں بیڑیاں ہتھ زنجیر فیر وی کڑھیاں دامن نے صبر و قرار دیاں
 چھڈ کے لاشے بے گور وچ دشت ٹریا سہندا سختیاں خونی یلغار دیاں
 بے شک چچھ لو فوج یزید کولوں ہمتاں سیٹھی عابد بیمار دیاں

پللیاں گھڑیاں او عیش بہار دیاں آئے سر جو رنج و ملال پٹے
 کدوں آئی جوانی مڑ گئی واپس جو جو تکیے عروج و زوال پٹے
 کھولے غیراں دی بزم جا راز جتاں ہمدرد بن رے جو نال پٹے
 تن من دی رہی نہ خبر سیٹھی ہے پر مائی نہ اُس دے خیال پٹے

راجہ خرم شہزاد حاتم، بن کر ور کو ٹلی ستیاں مری
 پڑھ کے جنہاں نوں ہووے اصلاح یارو ایسے سخن کجھ میری جناب لکھو
 رب نے بخشی عطا تے واسطہ اے سوچ سمجھ کے سارے احباب لکھو
 کرو سخناں وچ اعلیٰ معیار پیدا بے توقیر نہ عزت مآب لکھو
 لکھے لفظاں ناں دیسو حساب حاتم کوئی لفظ نہ باعثِ عذاب لکھو

عقیدہ توحید دا رکھو پختہ وچ عفت دے شرک کماؤ نائیں
 خالق رازق تے مالک اوہ آپ اللہ جھولی غیر دے اگے پھیلاؤ نائیں
 لائقِ عبادت بس ذاتِ خدا دی اے غیر اللہ نوں معبود بناؤ نائیں
 اپنڑیں ایمان دی فکر بس کرو حاتم ہر گز کسے دی گل وچ آؤ نائیں

شرم سار آں اپنڑیاں عاداتاں تھیں اپنڑیں آپ اندر کدی کھویا ہی نہیں
 سڑ کے پاک قرآن دیاں سورتاں نوں لگا داغ میں دامن دادھویا ہی نہیں
 کیتا پختہ یقین نہ حشر اتے کدی خوفِ خدا توں رویا ہی نہیں
 حاتم اپنڑیں اعمال نوں ویکھ کے تے لگدا انج میں تیرا کدی ہو یا ہی نہیں

بیشک نشہ حرام ہے یاد رکھیا اے جہڑے کرنے یقیناً برائی کرنیں
 صد افسوس ہے انھاں کمینیاں تے جہڑے انھاں نی حوصلہ افزائی کرنیں
 پاکاں لوکاں دی عزت پامال کر کے ہو کے دھت تے اکثر سوائی کرنیں
 حاتم نشہ تے لا کے جو ان سوہنڑیں وسدے گھراں نی یاروں تباہی کرنیں

بے وفاتے مطلب پرست لو کو دلوں کسیں دے کدی نتیں یار ہوندے
 لُح لعنت ہے انہاں منافقاں تے جہڑے مطلب لئی کر دے پیار ہوندے
 ہنس ہنس کے گلے دے نال لاندے دھو کے باز فریبی مکار ہوندے
 اساں انہاں نے آں قدر دان حاتم مخلص دل جو یاراں نے یار ہوندے

تساں خوشیاں وچ وسو دلدار میرے اساں ہوتے برباد برباد ہی سہی
 تساں گیت پریت دے گاؤ مل کے ساڈے بختاں وچ آہ و فریاد ہی سہی
 خوب قربت وچ وصل دے مزے لٹو ساڈے واسطے ہجر جلا دہی سہی
 اسے آسرے نبھدی حیات حاتم تساں نتیں تے تساں نی یاد ہی سہی

ارشادِ حسینِ نمبل شریف براسۃ دو بیرن کلاں، کلسیدال، راو لپنڈی

چھیڑ بکریاں دے جیڑا چاردا سی دو جہاناں دا سپہ سالار بنیا
دائی حلیمہ دی کُلی وچ رہوندا سی عرش فرش دا دیکھ سنگار بنیا
فاقے کٹداتے مٹی تے سون والا بڑے بادشاہاں دا جا سردار بنیا
اک یتیم ارشاد امی لقب والاہر اک فیصلے دا خود مختار بنیا

کریں پیروی شیطان دی دن راتیں سوچ رب دے جانان دا کیا رتبہ
تینوں اج وی ملانک پئے یاد کردے اس خاکی انسان دا کیا رتبہ
سوچ اس مقام لئی کملیا وے تیرے سازو سامان دا کیا رتبہ
قسمان کھاویں تے نالے ایمان و پچیں دس ارشاد قرآن دا کیا رتبہ

پیروی چھوڑ شیطان دی دینیں راتیں سوچ عہد و پیمان دا کیا رتبہ
جدے رو برو ملک سر خم ہووے سوچ خاکی انسان دا کیا رتبہ
متاں ماریا بھلیوں فناہ پچھے سوچ دائمی مکان دا کیا رتبہ
قسمان کھاویں نہ جھوٹ ارشاد بولیں جے کر سمجھیں قرآن دا کیا رتبہ

راہ عشق اُتے جہڑے ٹُر پیندے اپنی منزل توں ہر گز پہجدے نہیں
 طعنے طعمت دے ہار گل پالیندے چوٹ بھردی کھاتے بناں سجدے نہیں
 رہندے مست الست ہر حال اندر پلہ منہ تے پا کے کجدے نہیں
 قیدی زلف دے جہڑے ارشاد سائیاں سولی پیارنی چڑھ چڑھ رجدے نہیں

میرا عشق پکا میرا عشق سچا نعرہ حق دا مارو میں نشے وچ ہاں
 کہلیاں وچ مستی میری کی ہستی تساں آجاؤ یارو میں نشے وچ ہاں
 وچ نشے نہ ہوش گوا دیواں کھوٹے کھرے تارو میں نشے وچ ہاں
 چوہاں پنجاں دا خادم ارشاد سائیں حیدر حیدر پکارو میں نشے وچ ہاں

مُڑ مُڑ ظالماں نوں اے بلال آکھن تساں ہور ستاؤ میں نشے وچ ہاں
 عشق نبی وچ مست مخمور ہے واں پہاویں جان جلاؤ میں نشے وچ ہاں
 نامے نبی توں جان قربان میری ضرباں کس کس لاؤ میں نشے وچ ہاں
 اسدی ذات دا عاشق ارشاد پکا بیشک سولی چڑھاؤ میں نشے وچ ہاں

طوبی فاؤنڈیشن کے مقاصد

طوبی فاؤنڈیشن کا بنیادی مقصد اہل علم کی خدمت اور ان طلبہ و طالبات کی راہنمائی ہے جو ایم۔ فل، پی ایچ۔ ڈی یا کسی بھی علمی و فنی شعبے میں تخصص کر رہے ہیں۔ ایسے ہونہار افراد جو اپنی تحقیق و تعلیم میں سہارے کے منتاشی ہوں، فاؤنڈیشن ان کے لئے علمی رفاقت اور معاونت کا روشن چراغ ہے۔

اسی مقصد کے تحت طوبی فاؤنڈیشن نے ایک نہایت اہم اور عہد ساز قدم اٹھایا ہے: ملک بھر کی نجی و ذاتی لائبریریوں کو دریافت کر کے ان کے علمی ذخائر کو محفوظ اور ڈیجیٹل صورت میں عام کرنا، ان لائبریریوں میں موجود نایاب کتب، مخطوطات اور علمی نواد کی فہرست سازی، تعارف نویسی اور اسکننگ اس مشن کا اہم حصہ ہیں۔ یہ کام نہ صرف ان قیمتی ذخائر کو آنے والی نسلوں تک منتقل کرنے کا ذریعہ بننے کا بلکہ محققین، مصنفین اور طلبہ کے لئے ایک بے مثال خزانہ بھی فراہم کرے گا۔

فاؤنڈیشن کی ایک اور قابل قدر کاوش خطہ پوٹھوہار و کشمیر کے شعراء کرام کی ادبی خدمات کو اجاگر کرنا ہے۔ ان مشاہیر کی تحقیقات کو نہ صرف محفوظ کیا جا رہا ہے بلکہ جدید وسائل کے ذریعے نئی نسل تک پہنچانے کی سعی بھی جاری ہے تاکہ یہ علاقائی ادبی ورثہ فراموشی کی گرد میں پھینچنے نہ پائے۔

آپ کے ہاتھوں میں موجود سہ ماہی مجلہ ”پو مصرع“ اسی مشن کی ایک خوبصورت جھلک ہے۔ ایک ایسا ادبی آئینہ جس میں ماضی کی روشنی، حال کی کاوش اور مستقبل کی امید جھلکتی ہے۔ اللہ تعالیٰ ہمیں اس کار خیر میں اخلاص، استقامت اور قبولیت کی دولت عطا فرمائے۔ آمین۔

عقیل احمد قریشی

مدیر اعلیٰ، سہ ماہی مجلہ ”پو مصرع“

www.toobafoundation.com

<https://pothwarnama.com/>